

UCHWAŁA NR LIII.0007.433.2022
Rady Gminy w Siennicy
z dnia 29 grudnia 2022 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Siennica na lata 2022-2032

Na podstawie art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.) Rada Gminy w Siennicy uchwała co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Siennica na lata 2022-2032, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Siennica.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

UZASADNIENIE

W dniu 13.11.2020 r. weszły w życie przepisy wprowadzone ustawą z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 1378). Celem ustawy jest uporządkowanie krajowego systemu dokumentów strategicznych w zakresie polityki rozwoju i zapewnienie jego spójności, jak również zwiększenie efektywności programowania i realizacji strategii, polityk i programów. Zmiany prowadzą do konsolidacji systemu zarządzania rozwojem Polski i etapowego wprowadzania systemu zintegrowanych strategii: krajowej, wojewódzkiej i lokalnej.

Ustawa po raz pierwszy w ustawodawstwie krajowym wprowadziła podstawę prawną wprost dla strategii rozwoju gminy. Określiła również nowe uregulowania, co do procedury jej opracowania i zakresu merytorycznego. Dzięki temu gmina przygotowywała strategię, która będzie pełnoprawnym dokumentem stanowiącym element nowego zintegrowanego systemu zarządzania rozwojem kraju, a jednocześnie efektywny instrument pozyskiwania środków zewnętrznych.

Obecnie funkcjonujący dokument strategiczny określający długofalowy rozwój gminy stał się nieaktualny. przyjęcie Strategii Rozwoju Gminy Siennica na lata 2022-2032 pomoże m.in. w realizacji szansy, jaką dla gminy jest możliwość uzyskania wsparcia z funduszy zewnętrznych oraz skorzystania z nowych instrumentów polityki regionalnej, w szczególności w ramach nowej perspektywy budżetowej Unii Europejskiej na lata 2021- 2027. W związku z tym, konieczne jest reagowanie na nowe warunki rozwojowe i opracowanie strategii rozwoju gminy w oparciu o znowelizowane przepisy (dokument, o którym mowa w art. 10e ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym; (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.). Strategia, w odróżnieniu od dotychczasowego dokumentu strategicznego określającego długofalowy rozwój gminy, wiąże planowanie społeczno-gospodarcze z przestrzennym. Dzięki temu będzie wspierała trwały i zrównoważony rozwój gminy. Dokument określa ramy finansowe dla jego realizacji oraz potencjalne źródła finansowania.

 Strategia Rozwoju
 Gminy Siennica
 na lata 2022-2032

2022 - 2032

Opracowanie:

Spis treści

Wstęp	4
Uwarunkowania, kontekst i kluczowe ustalenia diagnostyczne	5
Podstawa prawna	5
Komplementarność	5
Dokumenty strategiczne i planistyczne	6
Dokumenty planistyczne – gospodarka wodna	9
Metodyka opracowania strategii	15
OSI w strategii rozwoju województwa a zakres planowanych działań	17
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej	21
Diagnoza strategiczna	24
Portret terytorialny gminy	25
Wnioski z diagnozy strategicznej	27
Wnioski z badania ankietowego	35
Analiza SWOT	36
Kluczowe wyzwania i szanse	40
Założenia planistyczne	42
Wizja i misja rozwoju gminy	42
Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	43
Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych	46
Rezultaty planowanych działań	51
Wdrażanie	53
Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii	53
Finansowanie strategii	55
Ewaluacja ex-ante	56
Załącznik nr 1 Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej	59
Analiza danych zastanych	59
Gmina oczami mieszkańców	66
Załącznik nr 2 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	74
Polityka przestrzenna w systemie polityk publicznych	74
Instrumentacja polityki przestrzennej	74
Rekomendacje dla polityki przestrzennej	75
Załącznik nr 3 Mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego	78
Spis rysunków, tabel i wykresów	84

Wstęp

Gmina Siennica jest miejscem malowniczo położonym, łączącym w sobie wygodę związaną z bliskością Metropolii Warszawy ze spokojem i komfortem wynikającym z obecności terenów zielonych o wysokich walorach przyrodniczych. Wyrazem atrakcyjności gminy jest zjawisko stopniowego wzrostu liczby ludności, implikujące jednocześnie konieczność dostosowania infrastruktury technicznej i oferty usług publicznych do rosnącego popytu. W celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju wszystkich miejscowości, zgodnego z potrzebami i oczekiwaniami ich mieszkańców, podjęto się opracowania ram polityki rozwoju, które stanowi *Strategia Rozwoju Gminy Siennica na lata 2022-2032*.

Niniejszy dokument stanowi wsparcie dla władz gminy w strategicznym zarządzaniu jej zasobami i potencjałami oraz reagowaniu na występujące bariery rozwojowe i umożliwia monitorowanie poziomu rozwoju gminy. Realizacja założeń Strategii ma zapewnić wielokierunkowy rozwój gminy, którego wynikiem będzie wzrost jakości życia na jej terenie. Dokument będzie także jednym z narzędzi umożliwiających pozyskiwanie w kolejnych latach przez gminę środków zewnętrznych, w szczególności z funduszy Unii Europejskiej.

Strategia Rozwoju Gminy Siennica na lata 2022-2032 powstała na podstawie przepisów ustawy o samorządzie gminnym oraz ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, z uwzględnieniem założeń rozwojowych zawartych w dokumentach planistycznych i strategicznych na szczeblu krajowym i regionalnym, ze szczególnym uwzględnieniem *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030* oraz *Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”*. Dokument opracowano w formule partycypacyjno-eksperckiej, która umożliwia włączenie mieszkańców oraz innych interesariuszy zaangażowanych w rozwój gminy. W dokumencie zwrócono uwagę na potrzeby szerokiej grupy interesariuszy: mieszkańców, przedsiębiorców, liderów, moderatorów oraz doradców, dzięki czemu wypracowane kierunki rozwoju gminy stanowią odpowiedź na realne potrzeby i oczekiwania lokalnej społeczności.

Bazą do określenia kierunków rozwoju gminy Siennica była diagnoza strategiczna, na drodze której zidentyfikowano kluczowe potencjały i bariery wpływające na rozkwit lokalnej gospodarki i wzmocnienie kapitału społecznego, a także efektywnie realizowaną politykę przestrzenną. W odpowiedzi na rozpoznane czynniki, zarówno korzystne, jak i niekorzystne, zdefiniowano misję stanowiącą nadrzędny cel rozwoju gminy Siennica, zgodnie z którą stanie się ona ekologiczna, przyjazna dla mieszkańca, atrakcyjna dla inwestora i dbająca o dobrostan wszystkich mieszkańców. Na podstawie głównych założeń opracowano cele strategiczne oraz kierunki działań, których realizacja przyczyni się do rozwoju gminy w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Uwarunkowania, kontekst i kluczowe ustalenia diagnostyczne

Podstawa prawna

Podstawą opracowania *Strategii Rozwoju Gminy Siennica na lata 2022-2032* jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2022 r. poz. 559 ze zm.), która stanowi, że strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy oraz określa w szczególności:

1. cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
2. kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
3. oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
4. model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
5. ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
6. obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 oraz z 2021 r. poz. 1038 i 1834), wraz z zakresem planowanych działań;
7. obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;
8. system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
9. ramy finansowe i źródła finansowania.

Niniejsza Strategia zawiera każdy z powyższych elementów, a ich opracowanie uwzględniało zarówno aspekt społeczny i gospodarczy, jak i przestrzenny. Co więcej, dokument powstał we współdziałaniu interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, co przyjęło formę konsultacji horyzontalnych (m.in. z sąsiednimi gminami) i wertykalnych - proces opiniowania Strategii w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa przez zarząd województwa (Art. 10f. 1-3.).

Komplementarność

Strategia Rozwoju Gminy Siennica na lata 2022-2032 jest spójna z dokumentami strategicznymi na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym, ze szczególnym uwzględnieniem:

- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”,
- Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego,
- Strategii Rozwoju Lokalnego Powiatu Mińskiego,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siennica,
- Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego gminy Siennica,

- Programu Rewitalizacji Gminy Siennica na lata 2016-2023.

Dokumenty strategiczne i planistyczne

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030) to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa, w którym przedstawiono cele i działania stanowiące zestaw kierunków, jakie należy podjąć do uzyskania pożądaných rezultatów. Głównym celem określonym w KSRR 2030 jest *efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym*. W dokumencie wyznaczono także 3 cele szczegółowe:

Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym

Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych

Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”

Ze względu na wzrastającą rolę strategii rozwoju województwa wynikającą ze znowelizowanych zapisów ustawy o samorządzie gminnym, uwzględnienie jej zapisów w opracowywaniu strategii rozwoju gminy jest bardzo istotne. Poniżej odniesiono się do *Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”*, wskazując zakres, w jakim przedstawione w niej cele są komplementarne z celami niniejszego opracowania.

W Strategii „Innowacyjne Mazowsze” główny cel zdefiniowano jako *zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwałą i zrównoważony przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska*. Dla wsparcia nadrzędnego celu określono 5 celów strategicznych, wraz z kierunkami działań, odnoszących się do obszarów takich jak gospodarka, dostępność, środowisko i energetyka, społeczeństwo oraz kultura i dziedzictwo:

Cel 1. Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze

Kierunek działania 1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości

Kierunek działania 2. Rozwój zintegrowanego systemu sprzyjającego generowaniu i absorpcji innowacji

Kierunek działania 3. Cyfryzacja gospodarki

Kierunek działania 4. Rozwój wyspecjalizowanej gospodarki

Kierunek działania 5. Rozwój miast jako centrów aktywności gospodarczej

Kierunek działania 6. Aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich

Cel 2. Dostępne i mobilne Mazowsze

Kierunek działania 7. Zwiększenie dostępności transportowej i spójności przestrzennej regionu oraz udziału środków transportu przyjaznych dla środowiska, mieszkańców i przestrzeni

Kierunek działania 8. Rozwój uporządkowanej sieci osadniczej, sprzyjającej wykorzystaniu transportu zbiorowego i ruchowi niezmotoryzowanemu
 Kierunek działania 9. Udrożnienie systemu tranzytowego i ograniczenie ruchu tranzytowego na pozostałych trasach

Cel 3. Zielone, niskoemisyjne Mazowsze

Kierunek działania 10. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska
 Kierunek działania 11. Proekologiczna transformacja energetyki
 Kierunek działania 12. Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu
 Kierunek działania 13. Poprawa jakości środowiska
 Kierunek działania 14. Podnoszenie efektywności energetycznej

Cel 4. Mazowsze zintegrowane społecznie

Kierunek działania 15. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego
 Kierunek działania 16. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz zmniejszenie różnic w dostępie do świadczeń zdrowotnych i opiekuńczych
 Kierunek działania 17. Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców
 Kierunek działania 18. Rozwój priorytetowych dla województwa dziedzin nauki
 Kierunek działania 19. Włączenie i integracja społeczna

Cel 5. Mazowsze bogate kulturowo

Kierunek działania 20. Ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego
 Kierunek działania 21. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego, potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju gospodarczego i promocji województwa
 Kierunek działania 22. Upowszechnianie kultury i twórczości
 Kierunek działania 23. Kreowanie miast i wsi jako centrów aktywności kulturalnej i turystycznej

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki przestrzennej na poziomie regionalnym. Jego głównym celem jest określenie przestrzennych uwarunkowań rozwoju oraz kierunków i priorytetów kształtowania środowiska przyrodniczego, kulturowego i zurbanizowanego województwa.

Zgodnie z zapisami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, gmina Siennica leży w granicach regionu warszawskiego wschodniego i należy do miejskiego obszaru funkcjonalnego Warszawy.

Strategia Rozwoju Lokalnego Powiatu Mińskiego

Strategia Rozwoju Lokalnego Powiatu Mińskiego to dokument określający długofalowe cele rozwoju powiatu oraz działania, jakie powinien podjąć samorząd, aby osiągnąć zaplanowany rezultat. W dokumencie sformułowano główny cel rozwoju powiatu mińskiego, zgodnie z którym w 2030 roku będzie on *obszarem rozwiniętym gospodarczo, dobrze wykorzystującym swoje atrakcyjne położenie, przyjaznym dla osadnictwa i przedsiębiorczości, zabiegającym o wysoki poziom kultury, oświaty i usług zdrowotnych, wyróżniającym się wysokim poziomem aktywności ekologicznej i obywatelskiej, gwarantującym godziwe warunki życia mieszkańców*. Ponadto, opracowanie zawiera cztery cele strategiczne uwzględniające działania w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej:

Cel strategiczny nr 1. Zwiększanie efektywności lokalnej gospodarki i ochrony środowiska

Cel strategiczny nr 2. Poprawa warunków do inwestowania i rozwoju turystyki

Cel strategiczny nr 3. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i społecznego w powiecie

Cel strategiczny nr 4. Zwiększenie poziomu integracji społecznej i bezpieczeństwa publicznego w powiecie

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siennica

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siennica jest dokumentem planistycznym definiującym politykę przestrzenną przedmiotowego obszaru. W dokumencie nakreślono potencjał rozwoju przestrzennego oraz możliwości zagospodarowania nowych terenów lub stopnia przekształceń istniejącego zagospodarowania. Określono cele społeczne, kulturowe, ekologiczne i ekonomiczne oraz przyjęto kierunki kształtowania polityki przestrzennej. Wśród głównych zasad wskazano stopniowe przekształcanie rozproszonej zabudowy, rozwój różnych form aktywności gospodarczej wspomagających rozwój społeczno-gospodarczy oraz uaktywnienie gospodarcze wyznaczonych w dokumencie terenów usługowych i przemysłowych.

Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego (MPZP)

Cała powierzchnia gminy Siennica objęta jest Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego (w gminie obowiązuje 13 MPZP, które swym zasięgiem obejmują wszystkie miejscowości), które stanowią akt prawa miejscowego. W MPZP określa się przeznaczenie, warunki zagospodarowania i zabudowy terenu, a także rozmieszczenie inwestycji celu publicznego.

Program Rewitalizacji Gminy Siennica na lata 2016-2023

Program Rewitalizacji Gminy Siennica to dokument wspierający zarządzanie procesem wyprowadzania obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. W ramach prac nad Programem zidentyfikowano obszary zdegradowane, a następnie wyznaczono działania zmierzające do poprawy ich funkcjonalności oraz stworzenia warunków do dalszego rozwoju. Głównym celem działań rewitalizacyjnych wyznaczonych w ramach dokumentu jest poprawa jakości życia mieszkańców oraz sytuacji społeczno-gospodarczej na obszarach rewitalizowanych. W dokumencie wyznaczono 4 kierunki działań zmierzających do osiągnięcia zaplanowanego rezultatu:

1. Zahamowanie negatywnych tendencji społecznych, bezrobocia, ubóstwa, przestępczości
2. Ochrona środowiska naturalnego i kulturowego oraz wykorzystanie walorów obszarów rewitalizowanych na cele społeczne
3. Wsparcie tworzenia społeczeństwa obywatelskiego i integracji społecznej
4. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do infrastruktury społecznej o wysokim standardzie

Strategia Rozwoju Elektromobilności na terenie Gminy Siennica

Strategia Rozwoju Elektromobilności stanowi plan rozwoju transportu nisko- i zeroemisyjnego oraz zastosowanie paliw ekologicznych na terenie gminy Siennica. Realizacja przyjętych założeń pozwoli na usprawnienie ruchu na terenie gminy przy jednoczesnym ograniczeniu niskiej emisji i poziomu hałasu generowanego przez sektor transportowy.

Celem bezpośrednim strategii jest rozwój elektromobilności na terenie gminy Siennica, a wśród celów operacyjnych znajdują się m.in.:

- Upowszechnienie elektromobilności wśród mieszkańców,
- Promocja różnych środków transportu opartych na napędzie elektrycznym,
- Włączenie społeczeństwa gminy w prace na rzecz rozwoju elektromobilności,
- Wykorzystanie elektromobilności dla rozwoju regionalnych produktów turystycznych ze szczególnym uwzględnieniem szlaków rowerowych,
- Tworzenie ponadlokalnych układów transportowych opartych na elektromobilności,
- Zakup taboru opartego o napęd elektryczny (autobusy, samochody),
- Wsparcie dla systemów smart city.

Dokumenty planistyczne – gospodarka wodna

Poza ustawą o samorządzie gminnym oraz ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, niniejsza Strategia uwzględnia także regulacje ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233, 2368, z 2022 r. poz. 88, 258, 855). W art. 315 i art. 326 wspomnianej ustawy wskazano bowiem dokumenty planistyczne ważne w procesie gospodarowania wodami, które powinny zostać uwzględnione w strategiach rozwoju gminy. Strategia Rozwoju Gminy Siennica jest spójna z ustaleniami dokumentów planistycznych w zakresie gospodarki wodnej, w szczególności: planami gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, planami zarządzania ryzykiem powodziowym i mapami zagrożenia powodziowego, a także planem przeciwdziałania skutkom suszy.

Jednym z podstawowych dokumentów planistycznych gospodarki wodnej jest Plan Gospodarowania Wodami. Jego zapisy określają cele środowiskowe dla poszczególnych części wód i obszarów chronionych.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Gmina Siennica znajduje się na obszarze dorzecza Wisły, konkretniej w regionie wodnym Środkowej Wisły. Rzeka Świder przepływająca przez obszar gminy stanowi jeden z największych prawobrzeżnych dopływów Wisły w tym regionie.

W planie gospodarowania wodami, będącym jednym z podstawowych dokumentów planistycznych gospodarki wodnej, ustalane są cele środowiskowe dla poszczególnych części wód i obszarów chronionych. W sytuacji gdy jednolita część wód osiągnęła już pożądany stan, celem jest nie pogorszenie tego stanu. Poniżej w tabeli przedstawiono wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPD) wraz z dedykowanymi im celami środowiskowymi, które zlokalizowane są na terenie gminy Siennica.

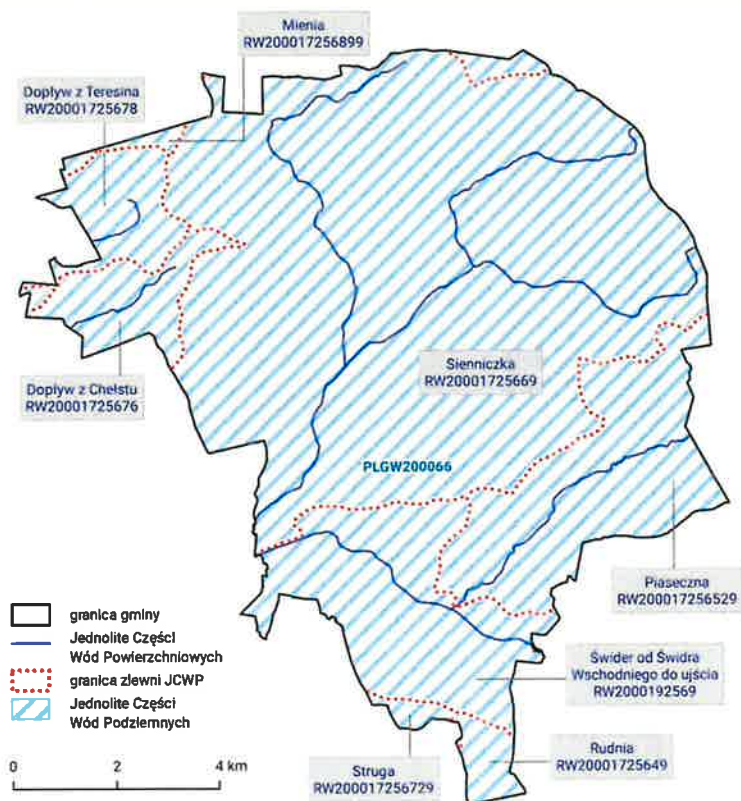
Aktualizacja Programu Wodno-Środowiskowego Kraju

Program Wodno-Środowiskowy Kraju jest jednym z podstawowych dokumentów planistycznych w zakresie ochrony, gospodarowania i zarządzania zasobami wodnymi w Polsce. Został opracowany w celu programowania i koordynowania działań, które zmierzają do realizacji celów środowiskowych, takich jak:

- nie pogarszanie stanu części wód;
- osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych;
- spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych;
- zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

Aktualizacja Programu Wodno-Środowiskowego Kraju (aPWŚK) uwzględnia podział na poszczególne kategorie jednolitych części wód powierzchniowych, podziemnych i obszarów chronionych. Poniżej w tabeli przedstawiono działania podstawowe wskazane dla poszczególnych cieków wodnych z terenu gminy Siennica.

Rysunek 1 Mapa jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych w gminie Siennica

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 1. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych zlokalizowanych na terenie gminy Siennica

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typologia JCW	Status	Stan ogólny	Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Działania podstawowe wskazane w aPWŚK
RW20001725649	Rudnia	Potok nizinny piaszczysty	Naturalna część wód	Zły	Umiarkowany stan	Poniżej dobrego	Zagrożona	<ul style="list-style-type: none"> budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków
RW200017256529	Piaszczna	Potok nizinny piaszczysty	Naturalna część wód	Zły	Umiarkowany stan	Poniżej dobrego	Zagrożona	<ul style="list-style-type: none"> budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących
RW20001725669	Sienniczka	Potok nizinny piaszczysty	Naturalna część wód	Zły	Umiarkowany stan	Poniżej dobrego	Zagrożona	<ul style="list-style-type: none"> kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata regularny wywóz nieczystości płynnych
RW200017256729	Struga	Potok nizinny piaszczysty	Naturalna część wód	Zły	Umiarkowany stan	Poniżej dobrego	Zagrożona	<ul style="list-style-type: none"> kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata regularny wywóz nieczystości płynnych
RW20001725676	Dopływ z Chęstus	Potok nizinny piaszczysty	Naturalna część wód	Zły	Umiarkowany stan	dobry	Zagrożona	<ul style="list-style-type: none"> regularny wywóz nieczystości płynnych
RW20001725678	Dopływ z Teresina	Potok nizinny piaszczysty	Naturalna część wód	Zły	Umiarkowany stan	dobry	Zagrożona	<ul style="list-style-type: none"> regularny wywóz nieczystości płynnych
RW200017256899	Mienia	Potok nizinny piaszczysty	Naturalna część wód	Zły	Umiarkowany stan	Dobry	Zagrożona	<ul style="list-style-type: none"> budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących regularny wywóz nieczystości płynnych
RW2000192569	Świder od Świdra Wschodnie go do ujścia	Rzeka nizinna piaszczysto-gliniasta	Naturalna część wód	Zły	Umiarkowany stan	Poniżej dobrego	Zagrożona	<ul style="list-style-type: none"> regularny wywóz nieczystości płynnych

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem bazy danych PGWWP KZGW.

Tabela 2. Charakterystyka jednolitych części wód podziemnych zlokalizowanych na terenie gminy Siennica

Numer JCWPd	Ogólna ocena stanu	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
PLGW200066	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem bazy danych PGWWP KZGW.

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły

Głównym celem planu zarządzania ryzykiem powodziowym jest zminimalizowanie możliwych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, a także środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej.

W dokumencie wyznaczono trzy cele główne wraz z 13 celami szczegółowymi:

Cele główne	Cele szczegółowe
1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego	<ul style="list-style-type: none"> a) utrzymanie oraz zwiększenie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni w regionie wodnym, b) wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, c) określenie warunków możliwego zagospodarowania obszarów chronionych obwałowaniami, d) unikanie wzrostu oraz określenie warunków zagospodarowania na obszarach o niskim (Q0,2%) prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi
2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego	<ul style="list-style-type: none"> a) ograniczenie istniejącego zagrożenia powodziowego, b) ograniczenie istniejącego zagospodarowania, c) ograniczenie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe
3. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym	<ul style="list-style-type: none"> a) doskonalenie prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych, b) doskonalenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych na powódź, c) doskonalenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi, d) wdrożenie i doskonalenie skuteczności analiz popowodziowych, e) budowa instrumentów prawnych i finansowych zniechęcających lub skłaniających do określonych zachowań zwiększających bezpieczeństwo powodziowe, f) budowa programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia i ryzyka powodziowego

Gmina Siennica położona jest na obszarze regionu wodnego Środkowej Wisły, gdzie identyfikuje się 56 obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi o łącznej powierzchni ok. 5 080 km² stanowiącej 5% powierzchni całego regionu i ok. 3% powierzchni obszaru dorzecza Wisły. Długość rzek lub odcinków rzek oraz odcinków wybrzeża, dla których wskazano obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w regionie wodnym Środkowej Wisły, wynosi ok. 3 180 km.

W regionie wodnym Środkowej Wisły wysoki poziom zintegrowanego ryzyka powodziowego notuje się w odniesieniu do zlewni Wisły lubelskiej, Bugu, Narwi oraz Kamiennej. W pozostałych zlewniach

natomiast określono umiarkowany, bądź niski poziom zintegrowanego ryzyka powodziowego. W regionie wodnym Środkowej Wisły identyfikuje się wyłącznie powódzie rzeczne. Ze względu na mechanizm, najczęściej występują naturalne wezbrania, zwłaszcza powódzie związane z topnieniem śniegu (wezbrania roztopowe, często podpiętrzane zatorami lodowymi).

Na terenie gminy Siennica występują obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi. Są to fragmenty miejscowości położonych w rejonie rzeki Świder, takich jak Dłużew, Majdan, Wólka Dłużewska, Starogród oraz Siennica (obręb Stara Wieś).

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Jednym z głównych dokumentów planistycznych w gospodarowaniu wodami o zasięgu ogólnokrajowym jest Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS). Najważniejsze cele wymienione w dokumencie to przede wszystkim:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy,
- zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy,
- edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy,
- formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Gmina Siennica znajduje się na obszarze zaklasyfikowanym w klasach zagrożenia suszą rolniczą do klasy IV – ekstremalnie zagrożone, w klasach zagrożenia suszą hydrologiczną do klasy II – umiarkowanie zagrożone, a w przypadku zagrożenia suszą hydrogeologiczną do klasy I – słabo zagrożone. Według klas łącznego zagrożenia suszą, teren gminy Siennica zakwalifikowany został jako silnie zagrożony.

Metodyka opracowania strategii

Proces sporządzania strategii rozwoju gminy stanowi zbiór kompleksowych działań uwzględniających zaangażowanie różnych grup interesariuszy, m.in. mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, jak i władz samorządowych. Prace nad niniejszą Strategią odbywały się w podziale na następujące etapy:

1. Analiza desk research, przeprowadzenie badań ilościowych i jakościowych
2. Opracowanie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej
3. Zdefiniowanie misji i wizji rozwoju oraz formułowanie założeń rozwojowych
4. Opracowanie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej
5. Opracowanie części wdrożeniowej

Pierwsza faza prac opierała się na **analizie danych zastanych** (tzw. „wtórnych”). W jej ramach zgromadzono dane i informacje zawarte w ogólnodostępnych raportach oraz dokumentach planistycznych i diagnostycznych na poziomie lokalnym i regionalnym. Pozyskano również dane statystyczne zbierane przez Główny Urząd Statystyczny i Urząd Gminy w Siennicy. Po wyselekcjonowaniu istotnych z punktu widzenia strategii oraz rzetelnych informacji, dokonana została analiza desk research. Opracowanie diagnozy strategicznej oparto także na danych pozyskanych na drodze badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy Siennica. Jego celem było rozpoznanie opinii mieszkańców na temat sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej gminy, a także potrzeb i oczekiwań lokalnej społeczności względem dalszego jej rozwoju.

W ramach opracowania dokumentu przeprowadzono **warsztaty strategiczne** moderowane przez ekspertów oraz spotkania o charakterze konsultacyjnym z przedstawicielami władz samorządowych. Celem warsztatów było dokładne poznanie potrzeb, oczekiwań i możliwości mogących przyczynić się do rozwoju lokalnego oraz określenie priorytetów w poszczególnych zakresach działań (hierarchia potrzeb i celów).

W trakcie opracowywania *Strategii Rozwoju Gminy Siennica* przeprowadzono również **analizę SWOT**, której celem było usystematyzowanie danych, faktów i informacji oraz opinii, które uznano podczas analizy desk research, jak również w trakcie badań sondażowych i warsztatów. W ramach poszczególnych elementów analizy wyodrębniono pozytywne i negatywne czynniki wewnętrzne oraz szanse i zagrożenia mające wpływ na dalszy rozwój gminy Siennica.

Na podstawie gruntownej diagnozy strategicznej i analizy uwarunkowań gminy oraz stojących przed nią wyzwań i kluczowych szans, **sformułowano wizję i misję rozwoju** gminy Siennica. Zgodnie z dobrymi praktykami w dziedzinie planowania strategicznego oraz przepisami ustawy o samorządzie gminnym, wyodrębniono trzy obszary planowania w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz w ich ramach **wyznaczono cele strategiczne**. Stanowią one przede wszystkim odpowiedź

na problemy zidentyfikowane na etapie diagnostycznym, a ich zdefiniowanie pozwala na **określenie kierunków działań**. Odnoszą się ponadto bezpośrednio do wypracowanej misji i wizji gminy Siennica. **Model funkcjonalno-przestrzenny** stanowi zilustrowanie założeń opracowywanego dokumentu. Za jego pomocą zaprezentowano główne elementy strategii, a jego forma graficzna przyczynia się do łatwiejszego odbioru określonych kierunków rozwoju i wypracowanej wizji.

Część wdrożeniowa zawiera m.in. szczegółowe informacje na temat mechanizmów wdrażania, takie jak monitoring, ewaluacja i aktualizacja. Ponadto, w tej części określa się np. podmioty zaangażowane w realizację strategii, zasady współpracy lub wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych. Strategia określa także ramy finansowe i źródła finansowania, które ułatwiają ocenę możliwości jej realizacji. Część ta powstała w oparciu o obowiązujące przepisy zawarte w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, które to określają zakres strategii rozwoju gminy.

OSI w strategii rozwoju województwa a zakres planowanych działań

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. ust. 3. pkt. 6) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodnie z którym strategia rozwoju gminy zawiera m.in. *obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 oraz z 2021 r. poz. 1038 i 1834), wraz z zakresem planowanych działań.*

W *Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”* wyznaczono obszary strategicznej interwencji (OSI), odnoszące się do problemów utrudniających rozwój poszczególnych podregionów, bądź potencjałów możliwych do wykorzystania w celu pobudzenia procesów rozwojowych w określonych częściach województwa.

W województwie mazowieckim na poziomie regionalnym zostały wyznaczone dwa typy OSI:

- problemowe:
 - ciechanowski, ostrołęcki, płocki, radomski, siedlecki, żyrardowski,
 - warszawski zachodni, warszawski wschodni i miasto Warszawa,
- bieguny wzrostu - miejskie obszary funkcjonalne:
 - miejski obszar funkcjonalny Warszawy (region Warszawski stołeczny) jako istniejący biegun wzrostu,
 - miejskie obszary funkcjonalne miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz Płocka, Siedlec i Żyrardowa jako potencjalne bieguny wzrostu.

OSI określone na poziomie województwa obejmują także OSI z poziomu krajowego, wskazane w KSRR 2030, tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją (101 gmin w województwie mazowieckim) oraz miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze (8 miast w województwie mazowieckim). Gmina Siennica nie wpisuje się w żaden typ OSI na poziomie krajowym.

OSI problemowe w strategii wojewódzkiej zostały wyznaczone w celu zniwelowania istniejących problemów i barier dla rozwoju nowych lub istniejących funkcji i poprawy warunków życia mieszkańców w podregionach województwa mazowieckiego.

OSI bieguny wzrostu (istniejące i potencjalne) obejmują miasta wraz z obszarami funkcjonalnymi. Istniejący biegun wzrostu to Obszar Metropolitalny Warszawy (z Warszawą jako miastem centralnym obszaru), natomiast wśród potencjalnych biegunów wzrostu wymienia się miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze - Radom, Ciechanów, Ostrołęka, Pułtusk, Ostrów Mazowiecka, Gostynin, Sierpc i Kozienice oraz pozostałe miasta subregionalne - Płock, Siedlce i Żyrardów, wraz z obszarami funkcjonalnymi.

Gmina Siennica na poziomie regionalnym wpisuje się zarówno w **OSI problemowe (region warszawski wschodni)**, jak i **OSI bieguny wzrostu**. Zakres interwencji skierowanej do tych obszarów obejmuje działania zmierzające do poprawy wartości wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru.

Wsparcie ukierunkowane na poprawę sytuacji w warszawsko-wschodnim obszarze problemowym skupione jest przede wszystkim na:

1. Wsparciu rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru poprzez:

- aktywizację zawodową i wspieranie przedsiębiorczości, rozwój kompetencji dostosowanych do rynku pracy,
- rozwój oferty inwestycyjnej,
- poprawę jakości infrastruktury turystycznej.

2. Poprawie dostępności do infrastruktury komunalnej i do usług społecznych poprzez:

- budowę i rozbudowę infrastruktury komunalnej,
- rozwój zintegrowanego, niskoemisyjnego transportu zbiorowego poprawiającego dostępność przystanków kolejowych i centrów lokalnych, w szczególności na obszarach wykluczenia transportowego,
- rozwój sieci tras rowerowych i infrastruktury dla pieszych,
- rozwój infrastruktury społecznej - poprawę dostępności do usług publicznych w zakresie edukacji, ochrony zdrowia i opieki senioralnej.

Potencjał rozwojowy podregionu warszawskiego wschodniego wynika z walorów kulturowych, krajobrazowych i przyrodniczych. Korzystne uwarunkowania w tych obszarach mogą stanowić podstawę do rozwoju form turystyki i rekreacji opartych na turystyce wellness i spa, konferencyjnej, biznesowej i agroturystyce.

OSI bieguny wzrostu wyznaczone w strategii wojewódzkiej obejmują miasta z ich obszarami funkcjonalnymi (MOF). Gmina Siennica wpisuje się w miejski obszar funkcjonalny Warszawy (region Warszawski stołeczny), który jest istniejącym biegunem wzrostu w województwie mazowieckim. Wsparcie w tym obszarze ukierunkowane jest na efektywną współpracę między miastem a otaczającymi je gminami w celu wzmacniania istniejących potencjałów i wspólnych problemów rozwojowych, ze szczególnym uwzględnieniem:

- uporządkowania gospodarki przestrzennej i przywrócenia ładu przestrzennego w miejskich obszarach funkcjonalnych (np. rewitalizacja miast i obszarów zdegradowanych),

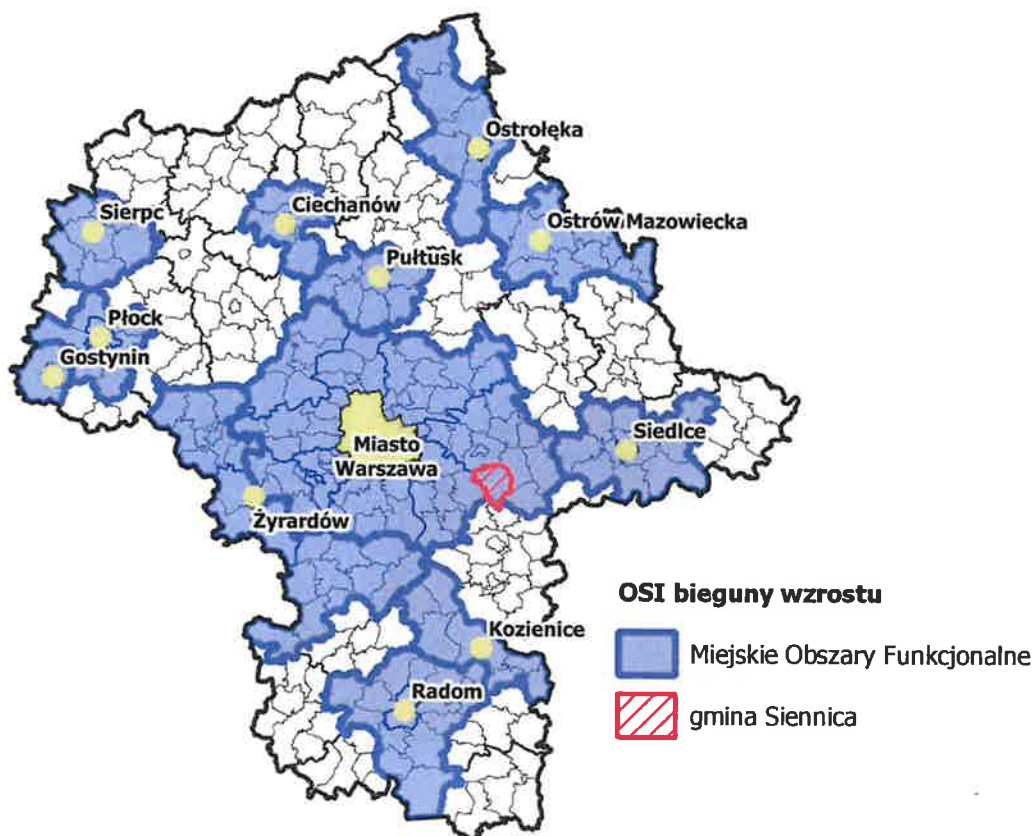
- rozwoju efektywnego systemu transportowego opartego na transporcie zbiorowym i niezmotoryzowanym,
- poprawy jakości powietrza,
- zwiększenia efektywności i dostępności do usług publicznych dostosowanych do potrzeb różnych grup społecznych w miejskich obszarach funkcjonalnych.

Rysunek 2. OSI problemowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+, „Innowacyjne Mazowsze”

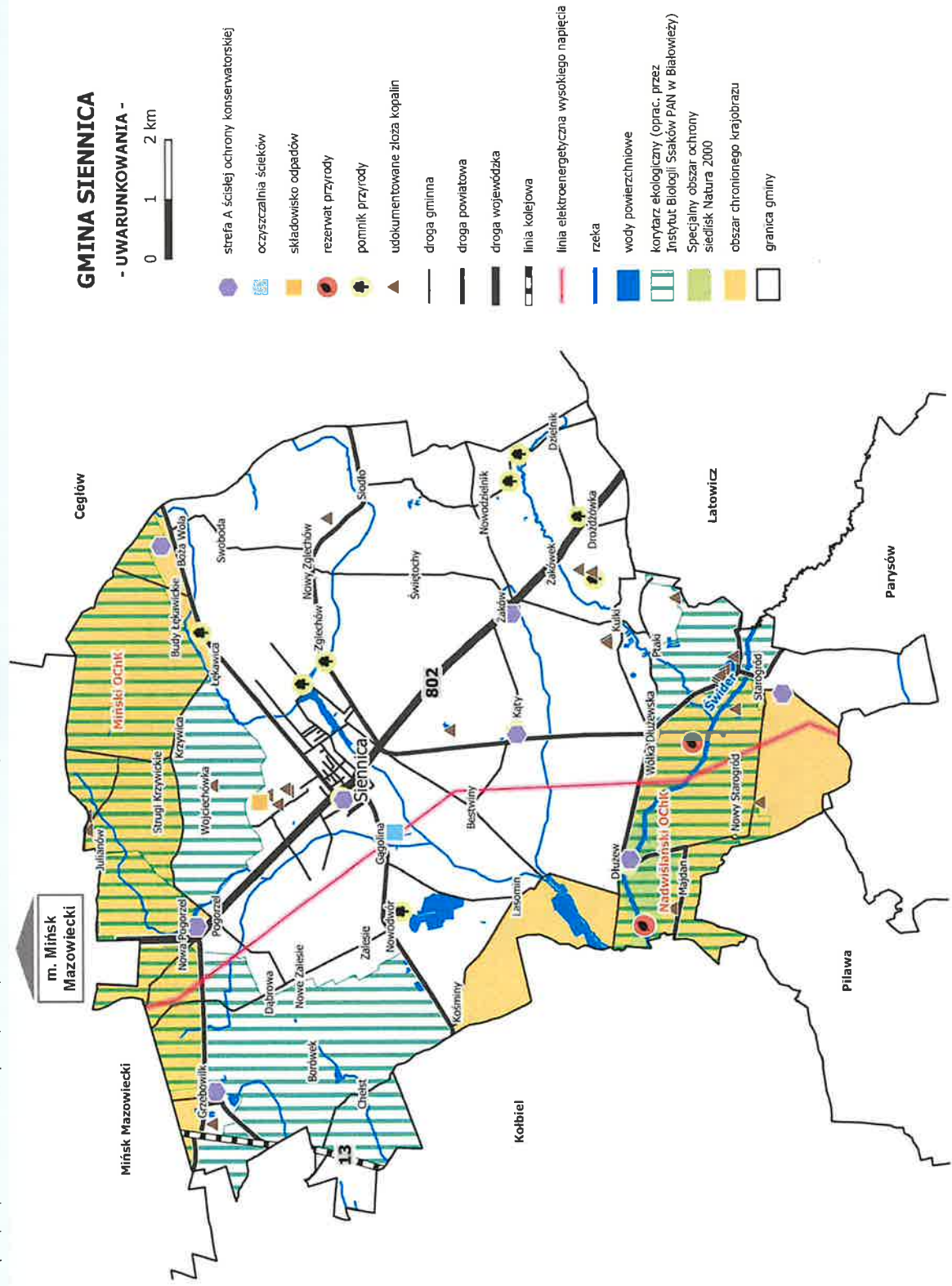
Rysunek 3. OSI bieguny wzrostu

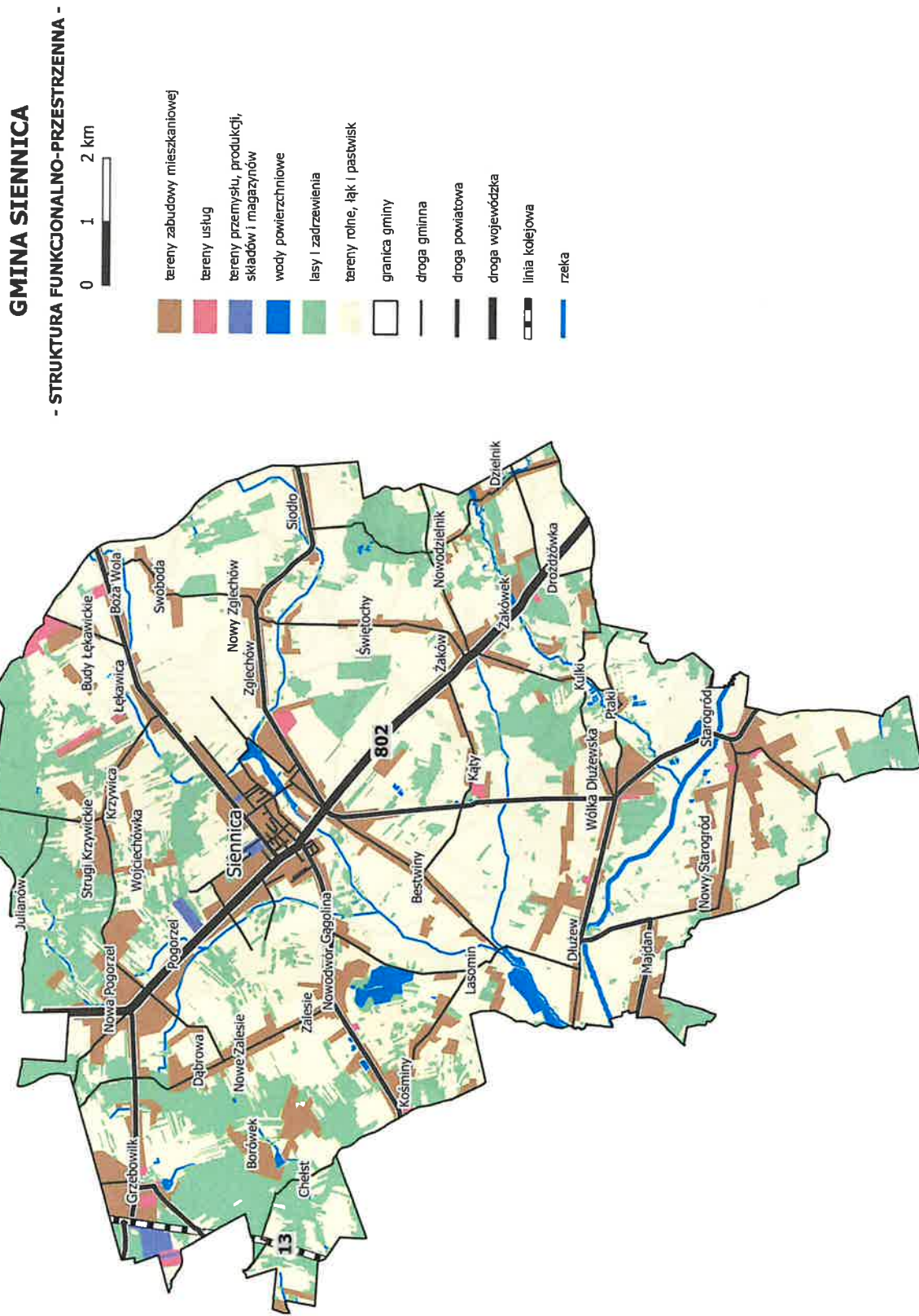

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e, ust. 3, pkt. 4) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodnie z którym strategia rozwoju gminy zawiera m.in. model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.

GMINA SIENNICA

- PLANOWANE DZIAŁANIA -

PLANOWANE DZIAŁANIA:

2. Kierunek działania: Czas wolny i kultura

- Wykorzystanie potencjału internatu przy szkole w Siemnicy
- modernizacja budynku i nadanie mu nowych funkcji
- Zagospodarowanie ogrodu Zespołu Szkół w Siemnicy i udostępnienie terenu dla mieszkańców
- Modernizacja hali sportowej w Grzebowniku

3. Kierunek działania: Oświata

- Budowa hali sportowej w Zakowie
- Modernizacja i rozbudowa świetlic szkolnych
- Adaptacja placówek szkół podstawowych w obszarze wychowania przedszkolnego
- Rozwój szkół ponadpodstawowych

4. Kierunek działania: Przestrzeń publiczna i integracja

- Rewitalizacja przestrzeni publicznych
- Utworzenie na terenie gminy głównego miejsca spotkań, wizerunkowego centrum gminy
- Zmiana lokalizacji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemnicy
- Zagospodarowanie terenów zielonych i wyznaczenie w nich miejsc sprzyjających zwiększeniu integracji społecznej wraz z rozwojem infrastruktury rekreacyjnej
- Stworzenie wiejskich centrów kultury

5. Kierunek działania: Rynek pracy

- Rozwój bazy turystycznej

7. Kierunek działania: Turystyka

- Wykorzystanie potencjału turystyczno-rekreacyjnego rzeki Świder – zagospodarowanie terenów przybrzeżnych

8. Kierunek działania: Infrastruktura sieciowa i drogowa

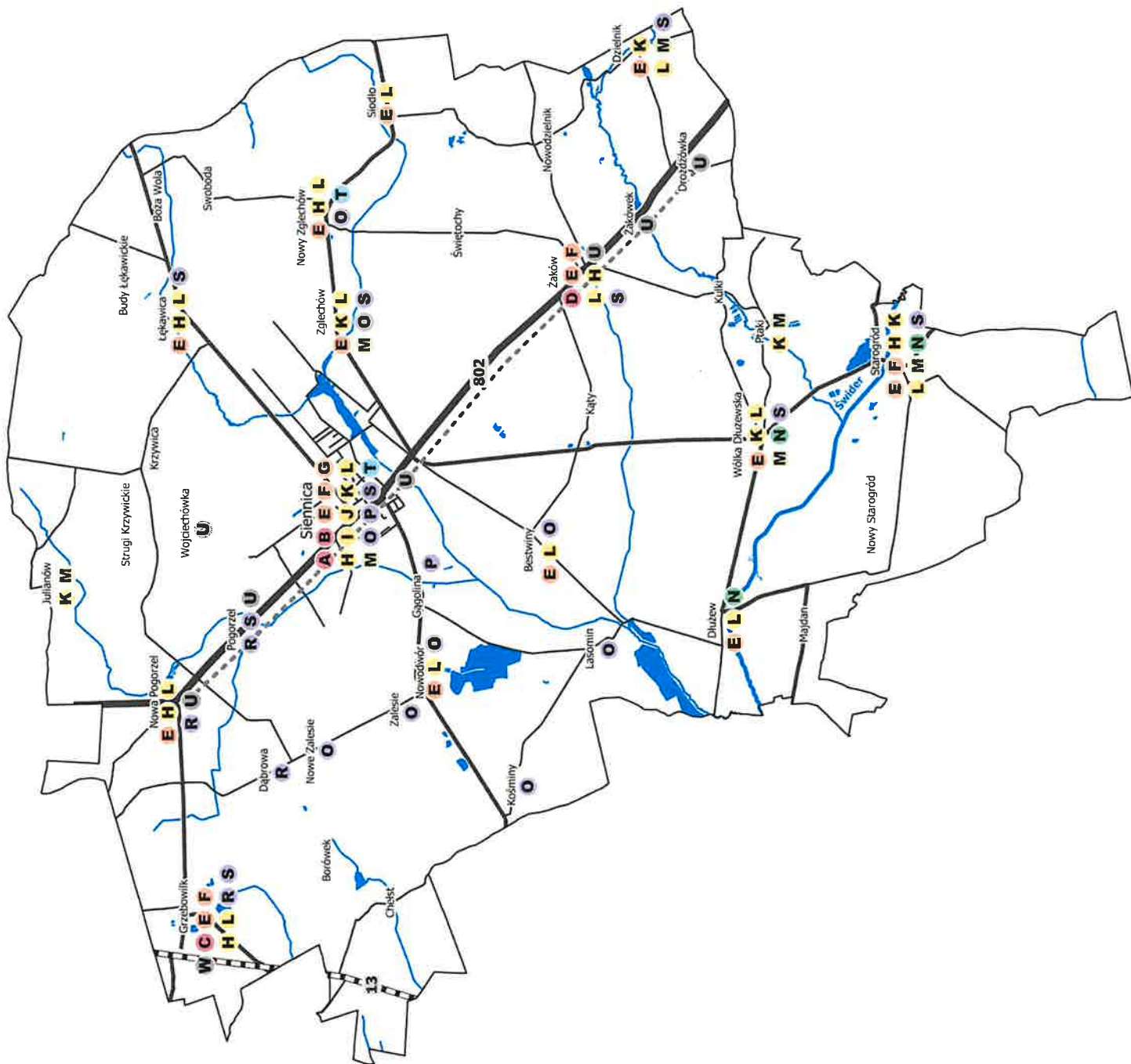
- Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej
- Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków
- Budowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Grzebownik wraz z siecią kanalizacyjną w miejscowości Grzebownik, Dąbrowa, Pogorzel i Nowa Pogorzel
- Modernizacja budynków OSP

9. Kierunek działania: Ochrona środowiska

- Przebudowa/rozbudowa stacji uzdatniania wody

10. Kierunek działania: Dostępność komunikacyjna

- Utworzenie ścieżki rowerowej wzdłuż drogi nr 802 oraz zbudowanie zwartej sieci ścieżek pieszo-rowerowych ułatwiającej przemieszczanie się po terenie całej gminy
- Budowa stacji na trasie kolejowej

Diagnoza strategiczna

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. ust. 3. ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodnie z którym strategia rozwoju gminy zawiera m.in. wnioski z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057), przygotowanej na potrzeby tej strategii.

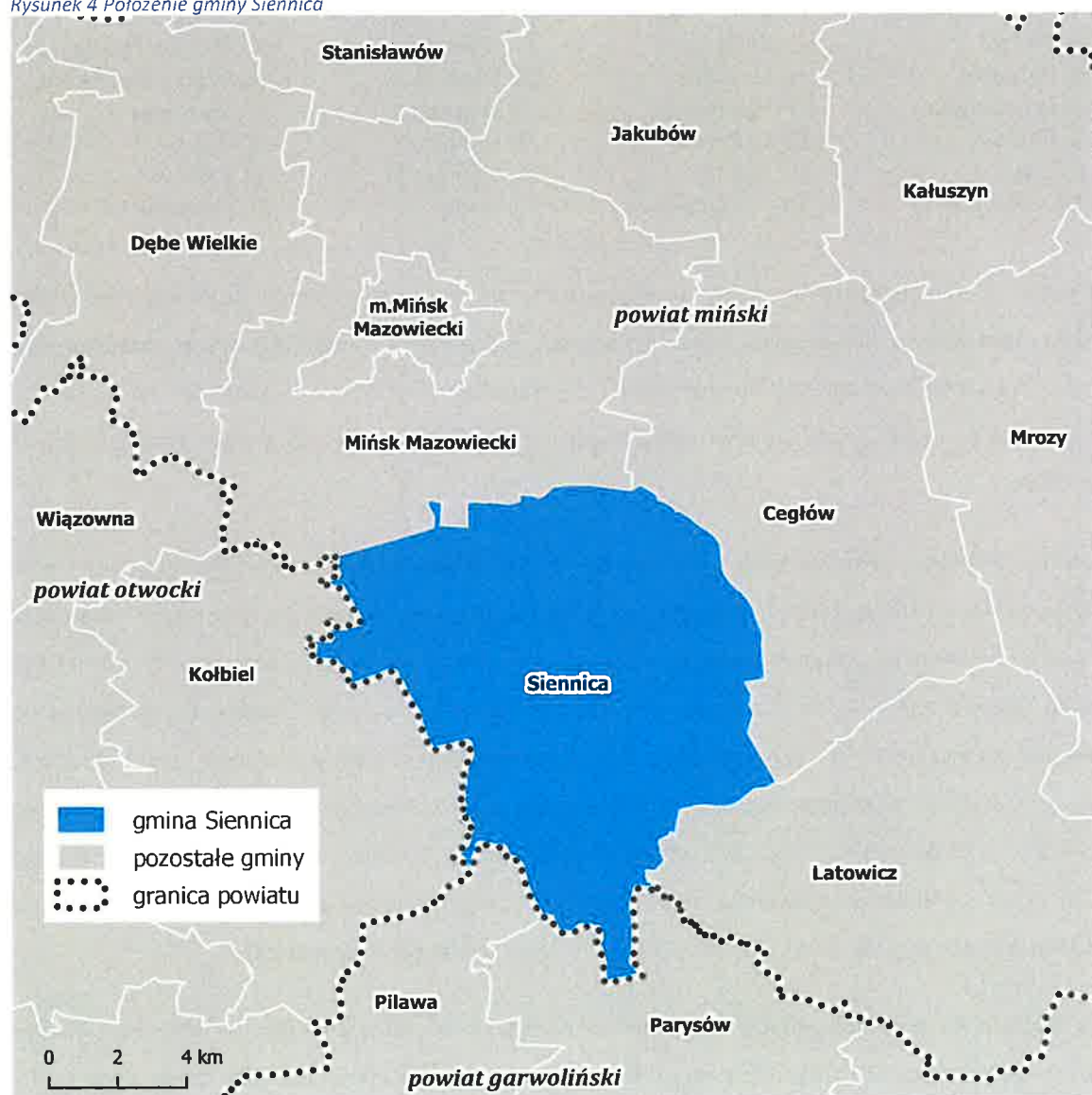
Zgodnie z obowiązującymi przepisami i dobrą praktyką zarządzania strategicznego, strategia rozwoju gminy wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji społeczno-gospodarczej danego obszaru. Kompleksowa ocena zasobów rozwojowych pozwala na wypracowanie wizji, celów i kierunków działań rozwojowych uwzględniających uwarunkowania społeczno-gospodarcze i przestrzenne gminy.

W ramach prezentowanej diagnozy zebrano dane na temat gminy Siennica i dokonano ich porównania z wartościami charakteryzującymi powiat miński i województwo mazowieckie. Zebrane dane statystyczne pozwoliły na ocenę badanego obszaru m.in. pod kątem atrakcyjności osiedleńczej, poziomu przedsiębiorczości czy jakości życia mieszkańców.

Portret terytorialny gminy

Gmina Siennica to gmina wiejska położona we wschodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie mińskim, w odległości ok. 50 km na południowy wschód od Warszawy. Od wschodu graniczy z gminami Ceglów i Latowicz (powiat miński), od południa z gminą Parysów (powiat garwoliński), od zachodu z gminami Pilawa (powiat garwoliński) i Kołbiel (powiat otwocki), natomiast od północy z gminą Mińsk Mazowiecki (powiat miński).

Rysunek 4 Położenie gminy Siennica

Źródło: opracowanie własne.

Gmina Siennica składa się z 40 sołectw i zajmuje powierzchnię ok. 111 km², co stanowi ok. 10% powierzchni powiatu mińskiego. Według danych BDL GUS, na koniec 2021 roku gminę zamieszkiwało 7 481 osób, z czego ok. 51% stanowiły kobiety.

Wykaz sołectw gminy Siennica

1. Bestwiny	11. Grzebowilk	21. Nowodzielnik	31. Starogród
2. Borówek	12. Julianów	22. Nowa Pogorzel	32. Strugi Krzywickie
3. Boża Wola	13. Kąty	23. Nowe Zalesie	33. Świętochy
4. Budy Łękawickie	14. Kulki - Ptaki	24. Nowy Zglechów	34. Swoboda
5. Chęst	15. Kośminy	25. Nowy Starogród	35. Wojciechówka
6. Dąbrowa	16. Krzywica	26. Pogorzel	36. Wólka Dłużewska
7. Drożdżówka	17. Lasomin	27. Siennica I	37. Zglechów
8. Dłużew	18. Łękawica	28. Siennica II	38. Zalesie
9. Dzielnik	19. Majdan	29. Siennica III	39. Żaków
10. Gałolina	20. Nowodwór	30. Siodło	40. Żakówek

Z uwagi na rolniczy charakter gminy, w jej strukturze przestrzennej dominują drobne gospodarstwa rolne, zwłaszcza w południowej części. Północna część gminy to natomiast obszar intensywnego rozwoju budownictwa mieszkaniowego i usług. Centralny ośrodek społeczno-gospodarczy i kulturalny oraz siedzibę władz gminy stanowi miejscowość Siennica, która przez długi czas posiadała prawa miejskie.

Gmina Siennica charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi oraz kulturowymi, które sprzyjają rozwojowi usług agroturystycznych. Funkcje turystyczne występują przede wszystkim w południowo-wschodniej części gminy ze względu na bieg rzeki Świder, która wykorzystywana jest do organizowania spływów kajakowych i wycieczek. Świder charakteryzuje się wysoką atrakcyjnością i różnorodnością oraz występowaniem cennych siedlisk przyrodniczych. Na terenie gminy występują obszary chronionego krajobrazu: Nadwiślański z rezerwatami przyrody „Świder” i „Wólczańska Góra” w zachodniej części doliny Świdra i Miński Obszar Chronionego Krajobrazu w północnej części gminy oraz Specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Środkowego Świdra (forma ochrony w ramach sieci Natura 2000 – specjalny obszar ochrony siedlisk).

Ze względu na położenie gminy w niedalekiej odległości od Warszawy (ok. 50 km) oraz Mińska Mazowieckiego (ok. 20 km), charakteryzuje ją dobra dostępność komunikacyjna. Przez teren gminy przebiega droga wojewódzka nr 802 Mińsk Mazowiecki – Seroczyn realizująca powiązania gminy z Warszawą oraz gminami Mińsk Mazowiecki, Latowicz, Wodynie i Stoczek Łukowski.

Wnioski z diagnozy strategicznej

Zgodnie z dobrymi praktykami i zasadami planowania strategicznego, zasadniczą część strategii rozwoju poprzedza analiza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Siennica. W jej ramach dokonano analizy danych statystycznych dotyczących poszczególnych sfer funkcjonowania gminy oraz zestawiono je z wartościami charakteryzującymi powiat miński i województwo mazowieckie. Na podstawie zebranych informacji dokonano oceny badanego obszaru przede wszystkim pod kątem sytuacji społeczno-gospodarczej.

W niniejszym rozdziale przedstawiono wnioski z przeprowadzonej diagnozy, co pozwoliło na określenie problemów, wyzwań i potencjałów oraz uwarunkowań rozwojowych w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Siennica. Na podstawie kompleksowej oceny zasobów rozwojowych wypracowano bowiem wizję, cele i kierunki działań rozwojowych w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Siennica na lata 2022-2032*.

DEMOGRAFIA

Od 2010 r. liczba mieszkańców gminy Siennica stopniowo rośnie i na koniec analizowanego okresu (2020 r.) wyniosła 7 520 osób (wzrost o 3% względem roku 2010). Przewiduje się, że liczba ta z biegiem czasu wciąż będzie się zwiększać i według prognoz w 2030 r. gminę będzie zamieszkiwało ok. 3% więcej mieszkańców, niż w 2020 r. Na przyrost liczby ludności w latach 2010-2019 wpływ miało dodatnie saldo migracji oraz saldo ruchu naturalnego. Optymistyczne prognozy w sferze demograficznej świadczą o atrakcyjności osiedleńczej gminy, co jest bardzo pozytywnym zjawiskiem, jednocześnie wymuszającym dostosowanie infrastruktury oraz usług do zwiększonego popytu.

Gminę Siennica charakteryzuje dodatni wskaźnik przyrostu naturalnego, który w 2019 roku wyniósł 1,5 na 1000 ludności, co było wartością wyższą, niż średnia wartość w powiecie mińskim (0,7 na 1000 ludności) i województwie mazowieckim (0,4 na 1000 ludności). Sytuacja pogorszyła się w 2020 roku, co było spowodowane wybuchem pandemii COVID-19, w wyniku której nastąpił wzrost umieralności. Mimo to, wartość wskaźnika przyrostu naturalnego w tym roku była nieco bardziej korzystna w gminie (-0,1 na 1000 ludności), niż w całym powiecie (-1 na 1000 ludności) i województwie (-2 na 1000 ludności). Pozytywne trendy widoczne w gminie Siennica wyrażane dodatnim wskaźnikiem przyrostu naturalnego mogą być wynikiem efektywnej polityki prorodzinnej.

W analizowanym okresie odnotowano znaczne wahania wartości salda migracji. Wysoki wskaźnik (wyższy od średnich wartości dla powiatu mińskiego i województwa mazowieckiego) w ostatnich dwóch analizowanych latach (2019 i 2020) świadczy o atrakcyjności osiedleńczej gminy Siennica.

Znaczący odpływ ludności odnotowano natomiast w roku 2017 i 2018, kiedy to saldo migracji wyniosło odpowiednio -1,1 i -0,7 na 1000 ludności.

Mieszkańcy gminy Siennica stanowią ok. 5% populacji powiatu mińskiego. Gmina charakteryzuje się niską gęstością zaludnienia (68 osób na 1 km²). Około 50,5% lokalnej ludności stanowią kobiety. W gminie ok. 59% populacji stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Niemal 18% to osoby powyżej 65. roku życia. W latach 2016-2020 odsetek ten wzrósł o 2 pp. i był wartością wyższą, niż średnia w powiecie mińskim (16,4%). Tendencja ta świadczy o starzeniu się społeczeństwa, co jest zjawiskiem negatywnym ze względu na fakt, iż dysproporcja w liczebności osób w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym ma związek z niedoborem siły roboczej i zmianami na rynku pracy oraz prowadzi do obciążenia ekonomicznego ludności. Zmiany w strukturze demograficznej ludności wymuszają również dostosowanie infrastruktury technicznej i usług do specyficznych potrzeb i oczekiwań osób starszych.

EDUKACJA I KULTURA

Gminę Siennica charakteryzuje wysoki współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych. W 2020 roku osiągnął on wartość ok. 107%, co świadczy o tym, iż do lokalnych szkół uczęszczają również dzieci spoza granic gminy. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku odsetka dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. Jego wartość rokrocznie się zwiększa i w 2020 roku do przedszkoli na terenie gminy uczęszczało ponad 400 dzieci, a więc 111% (100% z gminy oraz 11% dzieci z poza gminy) spośród tych w wieku 3-6 lat. Duże zainteresowanie lokalnymi przedszkolami może świadczyć o ich atrakcyjnej ofercie, bądź braku podobnych placówek w sąsiednich gminach.

Na terenie gminy funkcjonuje 5 szkół podstawowych (w tym jedna z oddziałami integracyjnymi), 1 zespół szkół (liceum i technikum, których organem prowadzącym jest gmina) i jedno gminne przedszkole, w każdej szkole znajdują się ponadto punkty przedszkolne. W lokalnych placówkach oświatowych zidentyfikowano jednak trudną sytuację związaną z dostosowaniem budynków do potrzeb i liczby zainteresowanych. Szkoła podstawowa w Siennicy funkcjonuje w dwóch placówkach, które wymagają rozbudowy z uwagi na niedostateczną liczbę miejsc. Z kolei budynek szkoły średniej nie jest w pełni wykorzystywany ze względu na niskie zainteresowanie jego ofertą oświatową. Konieczne jest zatem podjęcie działań mających na celu podniesienie jakości oferty zespołu szkół oraz rozbudowę placówek oświaty.

Na terenie gminy Siennica nie ma żłobka. Funkcjonuje za to jeden klub dziecięcy, który nie oferuje jednak wystarczającej liczby miejsc. Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach jest bardzo niski w porównaniu do średniego wyniku w powiecie mińskim (11,5%) oraz województwie mazowieckim

(13,9%) i w 2020 roku wyniósł 3%. Niedostatecznie rozwinięta oferta opiekuńcza skierowana do najmłodszych dzieci może implikować problemy w sferze społecznej i gospodarczej, wynikające z braku możliwości rozwoju zawodowego rodziców.

Wyniki egzaminu ósmoklasisty w lokalnych szkołach w 2021 r. wypadły nieco gorzej, niż w szkołach powiatu mińskiego i województwa mazowieckiego. Analiza wyników w poszczególnych szkołach¹ ukazuje jednak, iż uczniowie osiągnęli zwykle lepsze wyniki z egzaminu z matematyki, niż średni wynik w powiecie i województwie. Natomiast w przypadku egzaminów z języka polskiego i języka angielskiego, ich wyniki w gminie były słabsze.

Placówki oświatowe w gminie stanowią ważną bazę sportową. Przy szkołach funkcjonują bowiem obiekty sportowe udostępniane wszystkim mieszkańcom. Ponadto, w Siennicy działa hala sportowa. Oferta sportowa dla dzieci skupia się głównie na zajęciach piłki nożnej, podczas gdy zasoby infrastrukturalne gminy pozwalają na zróżnicowanie oferty, co stanowi szansę na zwiększenie atrakcyjności oferty oraz zwiększenie poziomu integracji z lokalnym środowiskiem od najmłodszych lat.

Wśród stowarzyszeń i organizacji sportowych wymienia się Gminny Klub Sportowy „Fenix”, Parafialny Klub Sportowy „LIFE” oraz Uczniowski Klub Sportowy „Berek”.

Wydatki na oświatę i wychowanie stanowią niemal 35% ogólnych wydatków budżetu gminy. Największą ich część przeznacza się na szkoły podstawowe (ok. 17 mln zł w 2020 roku).

Gminę Siennica charakteryzuje nieco wyższa liczba czytelników bibliotek publicznych w porównaniu do średniej liczby odnotowanej w powiecie mińskim i województwie mazowieckim. W przeliczeniu na 1000 ludności liczba ta w 2020 roku wyniosła 149. Niski jest natomiast wskaźnik wypożyczeń księgozbioru, który w 2020 roku wyniósł 8,6 wolumina na 1 czytelnika – to mniej niż wskaźnik dla powiatu (11,2) i województwa (14,1). Niski poziom zainteresowania ofertą bibliotek publicznych w tym roku wynikał z wybuchu pandemii COVID-19 i zamknięcia placówek kultury ze względu na konieczność ograniczenia kontaktów społecznych.

Gminna Biblioteka Publiczna w Siennicy oraz filia biblioteczna w Grzebowilku aktywnie prowadzi działalność kulturalną. Dużym zainteresowaniem cieszą się przede wszystkim sekcje: plastyczna, gimnastyczna i historyczna oraz zajęcia wokalne.

Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego stanowią 1,6% ogólnych wydatków budżetu gminy. Największą ich część przeznacza się na biblioteki (580 tys. zł). W 2020 roku nastąpił wzrost wydatków w tej kategorii (o 0,7% względem 2019 roku).

¹ Analizowano wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkołach podstawowych w Siennicy, Grzebowilku oraz Żakowie. Ze względu na małą liczbę osób przystępujących do egzaminu w szkołach w Starogrodzie i Nowej Pogorzeli, Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie nie udostępnia danych dla tych szkół.

Na terenie gminy, w miejscowości Dłużew, znajduje się Dom Plenerowy Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

RYNEK PRACY

Gminę Siennica charakteryzuje stosunkowo niska liczba osób pracujących. W 2020 roku w gminie odnotowano 702 osoby pracujące, przy czym w przeliczeniu na 1000 ludności liczba ta (93 osoby na 1000 ludności) jest dużo niższa, niż średni wynik w powiecie mińskim (163 osoby na 1000 ludności) i województwie mazowieckim (313 osób na 1000 ludności). Wynika to z rolniczego charakteru gminy Siennica oraz sposobu definiowania osób pracujących – nie są do nich zaliczane m.in. osoby pracujące w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, co jest powszechne na obszarach wiejskich.

Około 54% osób pracujących stanowią kobiety, co świadczy o ich dość dobrej sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Siennica w 2020 roku wzrosła o ok. 12% względem roku 2016 i wyniosła 144, z czego 53% stanowili mężczyźni. Zauważalny jest stosunkowo niski udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym (3,3%), co jest pozytywnym zjawiskiem.

Część mieszkańców gminy Siennica pracuje poza jej granicami, zwłaszcza w Mińsku Mazowieckim i Warszawie.

W strukturze bezrobotnych według wykształcenia największy odsetek stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (32,0%), a najmniejszy – z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (11,3%).

Biorąc pod uwagę czas pozostawania bez pracy, największą grupę bezrobotnych stanowią osoby bezrobotne powyżej 24 miesięcy, co jest niekorzystną sytuacją. Względem 2016 roku udział pozostających bez pracy ponad 2 lata wzrósł niemal o 11 pp.

W strukturze bezrobotnych według wieku dominują osoby w wieku 25-34 lat (26,8%) oraz 35-44 lat (25,8%). Najmniejszy odsetek stanowią osoby pomiędzy 55. a 59. rokiem życia.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Rolnictwo odgrywa najważniejszą rolę w gospodarce gminy ze względu na słabiej rozwinięty sektor usługowy i przemysłowy, co wynika z jej wiejskiego charakteru.

Gminę Siennica charakteryzuje stosunkowo niski poziom przedsiębiorczości. W 2020 roku na terenie gminy do rejestru REGON wpisanych było 658 podmiotów na 10 tys. ludności, co jest wynikiem dużo gorszym od średniego wyniku dla powiatu mińskiego (1 036 na 10 tys. ludności)

oraz województwa mazowieckiego (1 636 na 10 tys. ludności). Największy odsetek podmiotów wpisanych do rejestru REGON stanowią podmioty z sekcji G – handel hurtowy i detaliczny (21,8%). W gminie Siennica rokrocznie odnotowuje się przewagę liczby nowo zarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON nad wykreślonymi. W 2020 roku zarejestrowano 240 podmioty na 10 tys. mieszkańców, natomiast wykreślono 136 podmiotów na 10 tys. mieszkańców.

Gminę charakteryzuje niska liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. W przeliczeniu na 10 tys. ludności w 2020 roku w gminie Siennica odnotowano 545 takie osoby, a więc mniej, niż w powiecie mińskim (835 osób na 10 tys. ludności) i województwie mazowieckim (1 067 osób na 10 tys. ludności). W latach 2016-2020 w gminie widoczna jest jednak tendencja wzrostowa tego wskaźnika.

Znaczącą część przedsiębiorców w gminie Siennica stanowią osoby w wieku 30-39 lat (34,9%) oraz 40-49 lat (30,2%). W 2020 roku na terenie gminy działał także dość wysoki odsetek przedsiębiorców między 50. a 59. rokiem życia, natomiast nie odnotowano aktywności przedsiębiorców poniżej 20. i powyżej 80. roku życia.

W przeliczeniu na 10 tys. ludności, na terenie gminy Siennica funkcjonuje 35 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. Wśród aktywnych organizacji pozarządowych wymienia się m.in. Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Siennickiej, Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Pogorzelskiej, Nowa Pogorzelska i Okolice, Stowarzyszenie Przyjaciół Grzebowilki, Ochotnicze Straże Pożarne oraz Koła Gospodyń Wiejskich.

Na terenie gminy funkcjonuje 7 obiektów agroturystycznych, które najczęściej wykorzystywane są jednak jako hotele pracownicze lub miejsca noclegowe w ramach zielonych szkół, a także miejsca spotkań harcerzy. Istniejące obiekty stanowią zatem niewykorzystany potencjał turystyczny.

Gmina Siennica należy do stowarzyszeń takich jak: Lokalna Grupa Działania Ziemi Mińskiej, Związek Gmin Wiejskich, Lokalna Organizacja Turystyczna Ziemi Mińskiej, Powiatowo - Gminny Związek Transportu Publicznego Powiatu Mińskiego, Stowarzyszenie Metropolia Warszawa. Dzięki współpracy w ramach związków międzygminnych gmina ma większe szanse na wielokierunkowy rozwój poprzez realizowanie wspólnych dla partnerów celów oraz otrzymywane wsparcie w rozwiązywaniu problemów.

FINANSE SAMORZĄDOWE

Zarówno dochody, jak i wydatki gminy rokrocznie wzrastają. W 2020 roku wydatki wyniosły 49 mln zł i przekroczyły dochody o 3 mln zł.

Dochody na 1 mieszkańca w gminie Siennica kształtują się na średnim poziomie w stosunku do powiatu mińskiego i w 2020 roku wyniosły 6 154 zł. Około 36% dochodów stanowiły dotacje, 33% - dochody własne, a 31% - subwencje.

Głównym źródłem dochodów własnych gminy w 2020 roku był podatek dochodowy od osób fizycznych (7,3 mln zł).

Największy odsetek wydatków gminy Siennica w 2020 roku stanowiły wydatki na oświatę i wychowanie (34,4%). Drugą znaczącą kategorią były wydatki na pomoc społeczną i rodzinę (28,2%). W obu przypadkach udział w ogólnych wydatkach rokrocznie się zwiększa. W przypadku wydatków na transport i łączność, od 2017 roku w gminie notuje się spadek. W 2020 roku wydatki w tej kategorii osiągnęły poziom 3,7% ogólnych wydatków.

Z analizy wskaźników oceny finansowej gminy opracowanej przez Ministerstwo Finansów wynika, iż aktualna sytuacja gminy Siennica jest nienajlepsza. W 2020 roku gminę charakteryzował stosunkowo niski wskaźnik samofinansowania (58,6%) oraz 3,5% udział nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem. W przypadku wskaźników takich jak obciążenie wydatków bieżących wydatkami na wynagrodzenia oraz obciążenie dochodów własnych obsługą zadłużenia, wskaźniki osiągnęły wartość odpowiednio 38,1% i 78,0%.

POMOC SPOŁECZNA

Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. ludności w gminie Siennica w analizowanych latach spadła o około 51% i w 2020 roku wyniosła 306. Jest to pozytywne zjawisko dla gminy, wskazujące na zmniejszenie zapotrzebowania na pomoc społeczną. W 2021 roku pomocą społeczną w gminie Siennica objętych było łącznie 168 rodzin (351 osób). W strukturze rodzin objętych pomocą największy odsetek stanowią rodziny emerytów i rencistów (ok. 45% w 2021 roku), natomiast główną przyczyną przyznania pomocy w 2020 roku była długotrwała lub ciężka choroba.

Kwota udzielonych świadczeń w ramach zadań własnych gminy w 2020 roku wyniosła 2 399 zł, a ok. 68% udzielonych świadczeń stanowiły świadczenia pieniężne.

Według danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siennicy, w 2020 roku zasiłki udzielono 169 osobom, z czego 88% stanowiły zasiłki celowe. Liczba udzielonych zasiłków w latach 2016-2019 stopniowo spadała, jednak w 2020 roku nastąpił gwałtowny wzrost, czego powodem był m.in. wybuch pandemii COVID-19. Ze względu na wysokość kwoty udzielonych świadczeń na zasiłki, największy odsetek stanowią zasiłki stałe, których wartość w 2020 roku osiągnęła 96 tys. zł.

W strukturze organizacyjnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siennicy funkcjonuje ośrodek wsparcia w formie klubu samopomocy – Klub Senior+. Łącznie w 2021 roku uczestnikami Klubu były 32 osoby.

INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

W 2020 roku niemal 45% odpadów zebranych z gospodarstw domowych w gminie Siennica stanowiły odpady zebrane selektywnie. W porównaniu z powiatem mińskim oraz województwem mazowieckim, gospodarka odpadami na terenie gminy jest na stosunkowo dobrym poziomie.

Sieć wodociągowa na terenie gminy jest dobrze rozwinięta. Dostęp do niej mają wszyscy mieszkańcy. Zarówno gminę Siennica, jak i cały powiat miński oraz województwo mazowieckie charakteryzuje stosunkowo wysokie zużycie wody z wodociągów (44 m³ na 1 korzystającego w 2020 roku w gminie Siennica).

W sieć kanalizacyjną w obrębie gminy Siennica wyposażone są miejscowości: Siennica, Gągolina i Zalesie, a także częściowo Nowodwór. Dostęp do sieci kanalizacyjnej ma około 30% mieszkańców gminy. Sytuacja ta jest zatem gorsza, niż w powiecie mińskim oraz województwie mazowieckim, gdzie z sieci kanalizacyjnej korzysta odpowiednio ok. 56% i 70% mieszkańców.

Gmina Siennica charakteryzuje się niską dostępnością sieci gazowej. Z sieci korzysta niecałe 11% mieszkańców.

Gmina cechuje się dobrą dostępnością komunikacyjną. Przez teren gminy przebiega droga wojewódzka nr 802, realizująca powiązania gminy z Warszawą oraz gminami Mińsk Mazowiecki, Latowicz, Wodzinie i Stoczek Łukowski. Przez teren gminy przebiega również linia kolejowa nr 13 relacji Krusze – Pilawa.

Na terenie gminy występują obszary chronionego krajobrazu: Nadwiślański (z rezerwatami przyrody „Świder” i „Wólczajska Góra”) oraz Miński Obszar Chronionego Krajobrazu. Około 13% powierzchni gminy stanowią obszary prawnie chronione. Gminę charakteryzuje jednak stosunkowo niska lesistość w porównaniu do powiatu mińskiego (21,7%) i województwa mazowieckiego (23,4%). Wskaźnik lesistości w 2020 roku wyniósł bowiem 16,2%. Na terenie gminy identyfikuje się potencjał do zwiększania wskaźnika lesistości, który wynika z obecności nieużytków, terenów rolniczo nieprzydatnych oraz gruntów niskiej jakości, które mogą z powodzeniem zostać zalesione.

Według klas łącznego zagrożenia suszą, teren gminy Siennica zakwalifikowany został jako silnie zagrożony. Ponadto, istnieje ryzyko zagrożenia podtopieniami ze względu na przebieg rzeki Świder. Z uwagi na postępujący kryzys klimatyczny, konieczne jest podejmowanie działań w kierunku niwelowania jego negatywnych skutków i zwiększania odporności na zachodzące zmiany klimatu.

Mieszkańcy gminy mają dobry dostęp do Internetu. Sieć światłowodowa/szerokopasmowa przebiega przez niemal cały obszar gminy.

Na terenie gminy funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Siennicy. Jego zakres usług obejmuje podstawową opiekę zdrowotną, a także ginekologię i stomatologię. Zakład dysponuje również laboratorium analitycznym.

Rzeka Świder stanowi ważny element struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, jest wykorzystywana do celów rekreacyjnych. Z jej obecności wynika także wysoki potencjał turystyczny.

Na terenie gminy występują liczne zabytki, które są dobrze utrzymane. Wśród głównych zabytków architektonicznych wymienia się m.in. dwory oraz zespoły dworsko-parkowe z XVIII i XIX wieku, a także rzymskokatolicki kościół parafialny w Siennicy z XVIII wieku.

W gminie planowane jest zwiększenie terenów przemysłowych w miejscowościach Boża Wola, Siennica, Grzebowilk oraz terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na terenie całej gminy i zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w Siennicy.

Według danych Bazy Azbestowej², w gminie do 2022 r. usunięto ok. 814 ton wyrobów zawierających azbest, co oznacza, iż na jej terenie pozostało w sumie ponad 6 tys. ton wyrobów wymagających unieszkodliwienia.

Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska stanowią ok. 7% ogólnych wydatków budżetu gminy. W 2020 roku gwałtownie wzrosły wydatki na gospodarkę odpadami komunalnymi i wyniosły ponad 2 mln zł (wzrost o ok. 78% względem roku 2019).

Gmina posiada Gminny Program Rewitalizacji na lata 2016-2023, który wymaga jednak aktualizacji zgodnie ze zmieniającymi się uwarunkowaniami w sferach: społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz wzrastającymi potrzebami mieszkańców.

Cała powierzchnia gminy objęta jest obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego.

² www.bazaazbestowa.gov.pl [dostęp: 03.08.2022 r.]

Wnioski z badania ankietowego

Diagnozę strategiczną uzupełniono o badanie ankietowe zrealizowane z udziałem lokalnej społeczności. Opis wyników badania zawarto w Załączniku nr 1 *Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej* do Strategii, natomiast poniżej przedstawiono najważniejsze wnioski.

- Gmina Siennica jest dobrym miejscem do życia według 90% jej mieszkańców biorących udział w badaniu ankietowym.
- Mieszkańcy gminy są przywiązani do swojego miejsca zamieszkania. Niemal 79% badanych przyznaje, że zamierza pozostać w gminie Siennica w perspektywie najbliższych 5 lat.
- Wśród najlepiej ocenianych elementów oferty gminy znajduje się oferta instytucji kultury - około 74% respondentów oceniło ten aspekt dobrze lub bardzo dobrze.
- Jakość obsługi w Urzędzie Gminy oraz otwartość władz na inicjatywy mieszkańców są kolejnymi aspektami pozytywnie odbieranymi przez mieszkańców.
- Wśród najgorzej ocenianych elementów infrastruktury i oferty gminy znalazła się dostępność szkół – niemal 90% mieszkańców biorących udział w badaniu oceniła ten aspekt źle lub bardzo źle, co implikuje konieczność podjęcia działań naprawczych w kwestii oświaty na terenie gminy. Niemal 85% negatywnych odpowiedzi osób biorących udział w badaniu dotyczyło także poczucia bezpieczeństwa w gminie.
- Z odpowiedzi na pytanie o mocne strony gminy Siennica wynika, że w opinii mieszkańców gminy zaletą jest jej położenie – atut stanowi niewielka odległość od ośrodków miejskich (20,3% odpowiedzi) oraz zielona, zalesiona okolica (19,4%).
- Najczęściej wymienianą wadą okazał się natomiast zły stan infrastruktury drogowej – tej kwestii dotyczyło ponad 20% odpowiedzi.
- Poprawa jakości infrastruktury drogowej jest najczęściej wskazywanym przedsięwzięciem, którego realizacja w opinii mieszkańców przyczyniłaby się do poprawy jakości życia w gminie Siennica.
- Z analizy odpowiedzi dotyczących sytuacji na rynku pracy w gminie Siennica wynika, iż jest ona stosunkowo dobra. Mieszkańcy biorący udział w badaniu szczególnie pozytywnie oceniają możliwość założenia własnej działalności gospodarczej (82% pozytywnych odpowiedzi).

Analiza SWOT

Analiza SWOT jest podstawowym narzędziem umożliwiającym diagnozowanie obecnej sytuacji gminy w kontekście planowania jej dalszego rozwoju. W jej ramach dane zebrane na etapie diagnostycznym zostają usystematyzowane, co ułatwia formułowanie wizji i misji oraz kierunków rozwoju przedmiotowego obszaru. W ramach poszczególnych elementów analizy SWOT wyodrębnia się:

Mocne strony (pozytywne uwarunkowania wewnętrzne) działalność i zasoby gminy, doświadczenie, wymiar organizacyjny, techniczny, instytucjonalny, wszystko to, co pozwala oczekiwać rozwoju gminy, cechy, które wyróżniają analizowany obszar od innych i stanowią swoistą przewagę konkurencyjną;

Słabe strony (negatywne uwarunkowania wewnętrzne) słabe strony organizacji, będące konsekwencją ograniczeń szeroko rozumianych zasobów;

Szanse (pozytywne czynniki zewnętrzne) korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym gminy, które właściwie wykorzystane mogą stanowić istotny impuls rozwojowy;

Zagrożenia (negatywne czynniki zewnętrzne) niekorzystne zjawiska, które mogą być poważną barierą rozwoju dla gminy Siennica, mogącą poważnie ograniczyć możliwość wykorzystania pojawiających się szans rozwojowych.

Mocne strony

Korzystne trendy demograficzne – wzrost liczby mieszkańców w 2020 r. o 3% względem roku 2010, prognozowany dalszy wzrost liczby ludności do 2030 r.

Atrakcyjność osiedleńcza wyrażana dodatnim saldem migracji

Dostępność komunikacyjna – bliskość drogi wojewódzkiej nr 802 (Mińsk Mazowiecki – Seroczyn) i potencjał linii kolejowej nr 13 relacji Krusze – Pilawa

Wysoki potencjał turystyczny i rekreacyjny wynikający z atrakcyjności środowiska przyrodniczego (obecność obszarów chronionego krajobrazu, rezerwatów przyrody) oraz zasobów kulturowych (liczne obiekty zabytkowe w dobrym stanie technicznym)

Wysoki poziom zwodociągowania gminy

Funkcjonująca strategia związana z elektromobilnością

Przynależność do stowarzyszeń (m.in. Lokalna Grupa Działania Ziemi Mińskiej, Stowarzyszenie Gmin Wiejskich i Lokalna Organizacja Turystyczna Ziemi Mińskiej, Stowarzyszenie Metropolia Warszawa, Powiatowo-Gminny Związek Transportu Publicznego Powiatu Mińskiego)

Wysoki współczynnik skolaryzacji, wysoki odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym

Stosunkowo dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa

Sprawnie działający Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Siennicy

Wysoka jakość życia według mieszkańców gminy, przywiązanie mieszkańców do miejsca zamieszkania

Dobrze rozwinięta oferta kulturalna w opinii mieszkańców

Strategia Rozwoju Elektromobilności na terenie Gminy Siennica

Słabe strony

Zły stan infrastruktury drogowej

Wykluczenie komunikacyjne niektórych obszarów gminy

Brak funkcjonujących produktów lokalnych

Niska dostępność usług opiekuńczo-wychowawczych (brak żłobka)

Starzenie się społeczeństwa

Brak dostosowania lokalnych placówek oświatowych do potrzeb i liczby zainteresowanych

Niskie zainteresowanie ofertą oświatową lokalnej szkoły średniej

Niskie wyniki egzaminów ósmoklasisty

Niski poziom przedsiębiorczości

Wysokie zużycie wody

Niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacyjna

Niska dostępność sieci gazowej

Szanse

Korzystne położenie gminy w bliskiej odległości Warszawy

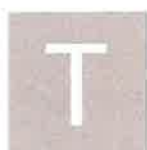
Wzrastająca atrakcyjność inwestycyjna, osadnicza i turystyczna regionu

Możliwość pozyskania środków z UE oraz realizacji inwestycji wspierających rozwój gminy

Lokalizacja Domu Plenerowego Akademii Sztuk Pięknych na terenie gminy

Działalność organizacji pozarządowych

Wzrastające zainteresowanie agroturystyką

Zagrożenia

Zła sytuacja geopolityczna w Europie wywołana wojną w Ukrainie

Występowanie negatywnych gospodarczych i społecznych skutków pandemii COVID-19

Negatywne skutki kryzysu klimatycznego

Niski poziom rozpoznawalności gminy jako ośrodka agroturystycznego

Ograniczenia związane z obecnością terenów chronionych

Zmiany w systemie oświaty i wynikające z nich pogorszenie oferty szkół ponadpodstawowych, co implikuje problemy z zatrzymaniem młodych mieszkańców w gminie

Kluczowe wyzwania i szanse

Z punktu widzenia bilansu strategicznego kluczowe jest wskazanie najważniejszych problemów i wyzwań stojących przed gminą Siennica – samorządem, mieszkańcami oraz wszystkimi interesariuszami. Na drodze diagnozy strategicznej, a następnie jej syntezy zidentyfikowano główne wyzwania rozwojowe uwzględniające sferę społeczną, gospodarczą i przestrzenną:

WYZWANIA

Niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacyjna

Dostępność infrastruktury technicznej jest jednym z najistotniejszych warunków wpływających na poziom życia mieszkańców danego obszaru. Stopień wyposażenia w podstawową infrastrukturę oraz jej stan wpływa znacząco na atrakcyjność gminy pod względem osiedleńczym dla nowych mieszkańców, a także inwestorów i turystów.

Gminę Siennica charakteryzuje wysoka dostępność sieci wodociągowej, jednak w przypadku sieci kanalizacyjnej, dostęp do jej infrastruktury ma zaledwie 30% mieszkańców, co znacznie wpływa na komfort i jakość ich życia.

Niedostateczna oferta edukacyjna i opiekuńczo-wychowawcza

Gmina Siennica charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem skolaryzacji w szkołach podstawowych – do lokalnych szkół uczęszczają zarówno dzieci zamieszkujące gminę, jak i dzieci spoza jej granic.

W lokalnych placówkach oświatowych zidentyfikowano jednak trudną sytuację związaną z dostosowaniem budynków do potrzeb i liczby zainteresowanych. Szkoła Podstawowa w Siennicy wymaga rozbudowy z uwagi na niedostateczną liczbę miejsc, z kolei budynek szkoły średniej nie jest w pełni wykorzystywany ze względu na niskie zainteresowanie jego ofertą oświatową. Ponadto, na terenie gminy zidentyfikowano niewystarczającą ofertę opieki żłobkowej.

Lokalne szkoły charakteryzuje stosunkowo niski poziom nauczania, co wynika z gorszych wyników egzaminu ósmoklasisty w porównaniu ze średnimi wynikami w całym powiecie i województwie, biorąc pod uwagę średni wynik uzyskany przez uczniów wszystkich szkół na terenie gminy Siennica. Widoczne jest to zwłaszcza w przypadku wyników z egzaminu z języka angielskiego.

Konieczne jest podjęcie działań w zakresie rozwoju oferty opiekuńczo-wychowawczej oraz podniesienia jakości oferty szkoły średniej i dostosowania jej do aktualnych potrzeb i oczekiwań uczniów. Ponadto, wśród kluczowych działań powinna znaleźć się modernizacja i przebudowa Szkoły Podstawowej w Siennicy w celu polepszenia warunków edukacji.

Zły stan infrastruktury drogowej i wykluczenie komunikacyjne

W opinii mieszkańców gminy Siennica jedną z jej najbardziej istotnych słabych stron jest zły stan infrastruktury drogowej. Poprawa jej jakości była najczęściej wskazywanym przedsięwzięciem, którego realizacja w opinii mieszkańców przyczyniłaby się do poprawy jakości życia w gminie.

W gminie występuje również zjawisko wykluczenia komunikacyjnego dotyczącego zwłaszcza dzieci, osób starszych i uboższych, nie posiadających własnych samochodów. Ponad 70% mieszkańców biorących udział w badaniu ankietowym źle lub bardzo źle ocenia dostępność transportu publicznego o jakość skomunikowania gminy z większymi miastami. Konieczne jest podjęcie działań mających na celu rozwój komunikacji publicznej, umożliwiającej ludności ze wszystkich sołectw dostęp do ośrodka zdrowia, punktów handlowych i usługowych oraz gwarantującej uczestnictwo w życiu społecznym.

SZANSE

Wysoka atrakcyjność turystyczna

Wysoki potencjał turystyczny gminy Siennica wynika z jej atrakcyjnego położenia oraz posiadanych walorów przyrodniczych, krajobrazowych i historyczno-kulturowych.

Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu obejmujący południową część gminy oraz Miński Obszar Chronionego Krajobrazu w jej północnej części charakteryzują się wysoką różnorodnością flory i fauny, stanowiąc przy tym atrakcyjne miejsca odpoczynku i rekreacji.

Ponadto, wśród atrakcji turystycznych wymienia się liczne zabytkowe dwory, pomniki przyrody oraz kościoły. Prawdziwą ozdobą krajobrazu gminy jest Zespół Sakralny w Siennicy.

Dostępność komunikacyjna

Gmina Siennica posiada dobry układ komunikacyjny. Przez jej teren przebiega droga wojewódzka nr 802 realizująca połączenia gminy z Warszawą, Mińskiem Mazowieckim, Latowiczem, Wodyniami i Stoczkiem Łukowskim, a także drogi powiatowe wewnątrz- i międzygminne realizujące połączenie z Cegłowem, Parysowem, Koźbielą oraz połączenia wewnątrzgminne.

Założenia planistyczne

Na założenia planistyczne Strategii składają się wizja i misja jako podstawowe jej elementy, stanowiące jednocześnie wprowadzenie do poziomu strategicznej oraz operacyjnej interwencji.

Wizja i misja rozwoju gminy

Wizja na potrzeby *Strategii Rozwoju Gminy Siennica na lata 2022-2032* kreuje wizerunek gminy w efekcie wdrażania zapisów strategii. Jej zapisy tworzą swoistą charakterystykę Gminy Siennica w perspektywie roku 2032. Sama wizja nie jest elementem, który można wprost monitorować za pośrednictwem wskaźników, natomiast docelowo powinna się stać przedmiotem ewaluacji. Jej treść to obraz, stan, do którego jako wspólnota mieszkańców dążymy. Jednocześnie wizję należy traktować jako zobowiązanie, deklarację ideową samorządu, ilustrującą ambicje i aspiracje wszystkich interesariuszy.

Nadrzędnym celem gminy w ramach wdrażania *Strategii Rozwoju Gminy Siennica na lata 2022-2032* jest dbanie o dobrostan mieszkańców poprzez wsparcie rodziny, zwiększenie dostępności do usług publicznych oraz zapewnienie korzystnych warunków na lokalnym rynku pracy przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska. Wyrazem tego zamierzenia jest misja, którą zaprezentowano poniżej. Sformułowana wizja stanowi natomiast zobrazowanie efektów wdrożenia założeń Strategii.

M I S J A

Gmina Siennica – ekologiczna, przyjazna dla mieszkańca, atrakcyjna dla inwestora i dbająca o dobrostan wszystkich mieszkańców.

W I Z J A

Gmina Siennica to dogodnie zlokalizowana *provincja* europejskiej metropolii, jednocześnie sielska, ekologiczna i sprzyjająca zdrowemu trybowi życia. Gmina zapewnia dostęp do korzystnych warunków na rynku pracy, nowoczesnej edukacji i wysokiej jakości usług publicznych oraz niezawodnej infrastruktury technicznej.

Dzięki wysokiemu standardowi obsługi komunikacji publicznej, gmina jest dobrze skomunikowana i łatwo dostępna, a wszyscy mieszkańcy bez przeszkód wykorzystują możliwości, jakie daje im sprawnie realizowana gminna polityka rozwoju. Zarówno mieszkańcy, jak i turyści chętnie korzystają z bogatej oferty kulturalno-rekreacyjnej oraz wspólnie dbają o jakość środowiska, które stanowi

cenny zasób gminy. Dzięki wdrażaniu odnawialnych źródeł energii, gmina Siennica stała się „zielona” i zmierza ku osiągnięciu pewnej niezależności energetycznej.

Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. ust. 3. pkt. 1) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodnie z którym strategia rozwoju gminy zawiera m.in. cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Poziom strategiczny interwencji składa się z trzech celów strategicznych wypracowanych w ramach trzech domen planistycznych: społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Nadrzędne znaczenie w określeniu celów strategicznych miało wykorzystanie potencjałów rozwojowych gminy Siennica oraz niwelacja możliwych zagrożeń mających wpływ na ich wykorzystanie. Ponadto, cele uwzględniają kierunki działań zaplanowane w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”, dzięki czemu ich realizacja przyczynia się także do osiągnięcia przyjętej wizji rozwoju całego województwa.

SPOŁECZEŃSTWO

I cel strategiczny Zapewnienie korzystnych warunków wspierających lokalną społeczność

Pierwszy cel strategiczny stanowi odpowiedź na problemy zidentyfikowane w sferze społecznej i jednocześnie zakłada wykorzystanie korzystnych uwarunkowań gminy Siennica, związanych m.in. ze strukturą demograficzną.

Gmina cechuje się wysoką atrakcyjnością osiedleńczą, co wyraża się poprzez dodatnie saldo migracji i stopniowo wzrastającą liczbę mieszkańców. Napływ ludności jest pozytywnym zjawiskiem, które wymusza jednak podejmowanie działań mających na celu dostosowanie infrastruktury i zakresu świadczonych usług do zwiększonego popytu.

Jednym ze zidentyfikowanych problemów związanych z dostosowaniem oferty do zapotrzebowania lokalnej społeczności, jest trudna sytuacja dotycząca zasobów lokalowych budynków oświatowych. Szkoły i przedszkola na terenie gminy nie oferują bowiem dostatecznej liczby miejsc w odniesieniu do liczby zainteresowanych i wymagają rozbudowy. Z kolei budynek szkoły średniej nie jest w pełni wykorzystywany ze względu na niskie zainteresowanie jego ofertą oświatową. Brakuje również miejsc w żłobkach i przedszkolach ze względu na fakt, iż ich ofertą zainteresowani są również rodzice

spoza granic gminy. Konieczne jest zatem podjęcie działań mających na celu podniesienia jakości oferty szkoły średniej oraz rozbudowę placówek oświaty i placówek opiekuńczo-wychowawczych (przedszkoli i oddziałów przedszkolnych), co przewidziano w ramach omawianego celu strategicznego.

W sferze społecznej zidentyfikowano również barierę rozwoju kapitału ludzkiego w postaci niedostatecznego stopnia integracji mieszkańców. Rozwój poszczególnych sołectw jest nierównomierny, ponadto występuje zjawisko wykluczenia komunikacyjnego ludności zamieszkującej obrzeża gminy i ograniczenia w dostępie do usług sektora kultury. Ważne jest wsparcie działań zmierzających do budowania i wzmacniania więzi społecznych stanowiących podstawę silnej, aktywnej społeczności. Ponadto, rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjnej powinien być jednym z kluczowych kierunków podejmowanych działań nie tylko w celu zwiększenia dostępności do usług sektora kulturalnego, ale również zapewnienia warunków życia sprzyjających budowaniu tożsamości lokalnej i przywiązania mieszkańców do zamieszkiwanego obszaru.

Jednym z głównych kierunków działań podejmowanych w celu realizacji misji gminy Siennica będzie również wsparcie rodziny jako podstawowej jednostki społecznej i zapewnienie wysokiej jakości życia jej członków. Spójna i kompleksowa polityka społeczna stanowi bowiem bazę do rozwoju lokalnego kapitału społecznego, a tym samym zapewnienia wzrostu gospodarczego gminy.

GOSPODARKA

II cel strategiczny Budowanie nowoczesnej zdywersyfikowanej oferty gospodarczej i atrakcyjnego rynku pracy

W strukturze gospodarczej gminy Siennica najważniejszą rolę pełni rolnictwo, ze względu na słabiej rozwinięty sektor usługowy i przemysłowy, co wynika z jej wiejskiego charakteru. W ostatnich latach zauważalne są jednak zmiany w tym zakresie – w gminie odnotowuje się wzrost przedsiębiorczości wyrażany np. wzrostem liczby osób prowadzących działalność gospodarczą, co stanowi pozytywny aspekt pod kątem rozwoju gospodarki.

Gmina Siennica charakteryzuje się rozwiniętą funkcją mieszkaniową, a z jej oferty korzysta również ludność pracująca w Warszawie, która oferuje lepsze warunki zatrudnienia. Celem rozwoju lokalnego rynku pracy, należy zatem zdywersyfikować ofertę dostępnych stanowisk oraz zapewnić korzystne warunki rozwoju zawodowego. Ważne jest przy tym wykorzystanie potencjału gminy, jakim jest jej atrakcyjne położenie oraz bogate zasoby przyrodnicze i kulturowe. Kierunkiem rozwoju gospodarczego może być zatem wzmocnienie branży turystycznej, co pozwoli na dywersyfikację gospodarki i rozszerzenie oferty lokalnego rynku pracy.

PRZESTRZEŃ

III cel strategiczny Rozwój infrastruktury technicznej przy jednoczesnym zachowaniu wysokich walorów środowiska przyrodniczego

Gminę Siennica charakteryzuje wysoka dostępność sieci wodociągowej, jednak w przypadku sieci kanalizacyjnej, dostęp do jej infrastruktury ma zaledwie 30% mieszkańców, co znacznie wpływa na komfort i jakość ich życia. Niedostateczny stopień wyposażenia w podstawową infrastrukturę sieciową może wpływać również na atrakcyjność gminy pod względem osiedleńczym dla nowych mieszkańców, a także inwestorów i turystów.

W opinii mieszkańców gminy Siennica jedną z jej najbardziej istotnych słabych stron jest zły stan infrastruktury drogowej. Poprawa jej jakości była najczęściej wskazywanym przedsięwzięciem, którego realizacja w opinii mieszkańców przyczyniłaby się do poprawy jakości życia w gminie. Ważne jest zatem podjęcie działań mających na celu budowę, rozbudowę i modernizację sieci drogowej oraz infrastruktury towarzyszącej.

Gmina charakteryzuje się dobrą dostępnością komunikacyjną – przez jej teren przebiega droga wojewódzka nr 802 (DW 802), łącząca Mińsk Mazowiecki z Seroczynem. Mieszkańcy gminy mogą mieć jednak problem z poruszaniem się po jej terenie ze względu na słabą ofertę komunikacji publicznej, co potęguje wielkość gminy. W jej obrębie funkcjonuje bowiem 40 sołectw, z czego najliczniej zamieszkiwanymi są miejscowości: Siennica oraz Grzebowilk, a najmniej: Julianów i Borówek. Niedostateczna liczba kursów komunikacji zbiorowej skutkuje wykluczeniem komunikacyjnym, dotyczącym zwłaszcza mieszkańców obrzeżnych miejscowości gminy.

Dostępność infrastruktury technicznej jest jednym z najistotniejszych warunków wpływających na poziom życia mieszkańców danego obszaru, dlatego w ramach omawianego celu strategicznego wytyczono kluczowe kierunki jej rozwoju.

Zaplanowane zadania będą realizowane z poszanowaniem środowiska przyrodniczego, dla ochrony którego wyznaczono osobny kierunek działań. Ze względu na postępujący kryzys klimatyczny niezbędne jest bowiem prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości wód i powietrza oraz kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców. Ma to wpływ również na sferę gospodarczą. Gospodarka gminy w znacznym stopniu opiera się bowiem na rolnictwie, przez co zależna jest od warunków glebowo-wodnych, a coraz częściej występujące susze czy podtopienia stanowią istotne zagrożenie dla gospodarstw rolnych.

Poniżej przedstawiono schemat interwencji, która przyczyni się do osiągnięcia nadrzędnego celu gminy Siennica, jakim jest dbanie o dobrostan mieszkańców poprzez zapewnienie dobrych warunków życia.

Będzie się to odbywało poprzez realizację trzech celów strategicznych odnoszących się do potencjałów i barier rozwojowych zidentyfikowanych w sferach: społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

SFERA SPOŁECZNA	SFERA GOSPODARCZA	SFERA PRZESTRZENNA
I cel strategiczny	II cel strategiczny	III cel strategiczny
Rodzina	Rynek pracy	Infrastruktura sieciowa i drogowa
Czas wolny i kultura	Atrakcyjność inwestycyjna	Ochrona środowiska
Oświata	Turystyka	Dostępność komunikacyjna
Przestrzeń publiczna i integracja		

Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. ust. 3. pkt. 2) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodnie z którym strategia rozwoju gminy zawiera m.in. kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych.

W schemacie interwencji zaproponowano 3 cele strategiczne odnoszące się do kluczowych obszarów funkcjonowania gminy – sfery gospodarczej, przestrzennej i społecznej. Na ich podstawie opracowano katalog kierunków działań, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia założonego w wizji rezultatu.

I cel strategiczny

1. Kierunek działania: Rodzina

- Budowanie spójnej i kompleksowej polityki społecznej;
- Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie dostępu do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej;
- Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym i wykluczeniu społecznemu;
- Udzielanie pomocy rodzinom w celu poprawy ich sytuacji życiowej oraz rozwiązywania problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych;
- Tworzenie warunków sprzyjających integracji międzypokoleniowej;
- Rozwój polityki senioralnej m.in. poprzez wsparcie klubu seniora Senior+ oraz rozwój jego oferty;
- Prowadzenie działań z zakresu profilaktyki zdrowia oraz promocji zdrowego stylu i trybu życia;
- Działania w zakresie poprawy bezpieczeństwa dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałanie patologiom.

2. Kierunek działania: Czas wolny i kultura

- Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży – wyrównawczych i umożliwiających rozwój zainteresowań oraz animowanie czasu wolnego w okresie wakacyjnym;
- Podnoszenie jakości oferty kulturalno-rozrywkowej;
- Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjnej zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców;
- Organizacja wydarzeń promujących lokalne dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze;
- Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych;
- Wsparcie powstawania punktów gastronomicznych i usługowych;
- Wykorzystanie potencjału internatu przy Zespole Szkół w Siennicy - modernizacja budynku i nadanie mu nowych funkcji;
- Zagospodarowanie ogrodu Zespołu Szkół w Siennicy i udostępnienie terenu dla mieszkańców;
- Modernizacja hali sportowej w Grzebowilku;
- Budowa hali sportowej w Żakowie;
- Opracowanie spójnego systemu komunikacji i zapewnienie sprawnego przepływu informacji dostępnego dla mieszkańców wszystkich miejscowości;
- Działania na rzecz animowania czasu wolnego lokalnej społeczności, m.in. organizacja gier miejskich, pikników rodzinnych;
- Wsparcie działalności gminnych ośrodków kultury - Gminnej Biblioteki Publicznej w Siennicy oraz filii bibliotecznej w Grzebowilku;
- Rozwój sekcji artystycznych i sportowych dla dzieci i młodzieży.

3. Kierunek działania: Oświata

- Modernizacja świetlic szkolnych w celu udostępnienia miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży;
- Zabezpieczenie możliwości lokalowych dla szkoły podstawowej i dostosowanie budynku do zwiększonego zapotrzebowania;
- Dostosowanie sali gimnastycznej w szkołach podstawowych do obowiązujących wymogów;
- Podejmowanie aktywnych działań na rzecz zwiększenia atrakcyjności i podniesienia jakości kształcenia średniego;
- Rozwój szkół ponadpodstawowych;
- Adaptacja placówek szkół podstawowych do rozszerzenia ich oferty o oddziały przedszkolne;
- Podnoszenie kompetencji kadry nauczycielskiej, ze szczególnym uwzględnieniem kompetencji cyfrowych;
- Wspieranie rozwoju psychoruchowego dzieci i młodzieży.

4. Kierunek działania: Przestrzeń publiczna i integracja

- Podejmowanie działań i wspieranie inicjatyw służących budowaniu tożsamości lokalnej i przywiązania mieszkańców do gminy;
- Wzmocnienie dialogu samorządu z mieszkańcami;
- Rewitalizacja przestrzeni publicznych wymagających interwencji zgodnie z zapisami Gminnego Programu Rewitalizacji;
- Uporządkowanie i zagospodarowanie dostępnych terenów zielonych, uzupełnienie nasadzeń (drzew, krzewów, roślin ozdobnych) w przestrzeniach publicznych;
- Aktualizacja zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2016-2023;
- Dbałość o utrzymanie pozytywnego wizerunku gminy;

- Wspieranie inicjatyw społecznych związanych z utrzymaniem wysokiej jakości przestrzeni publicznych;
- Utrzymywanie wysokiej estetyki przestrzeni publicznych;
- Wprowadzanie standardów dostępności w przestrzeniach publicznych zgodnie z Ustawą o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami³;
- Zmiana lokalizacji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siennicy, dostosowanie budynku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami;
- Zagospodarowanie terenów zielonych i wyznaczenie w nich miejsc sprzyjających zwiększeniu integracji społecznej wraz z rozwojem infrastruktury rekreacyjnej;
- Zwiększenie atrakcyjności miejsc publicznie dostępnych o potencjałe integracyjnym;
- Pobudzanie aktywności z uwzględnieniem działań międzypokoleniowych angażujących całe rodziny.

II cel strategiczny

5. Kierunek działania: Rynek pracy

- Podnoszenie kwalifikacji zawodowych i kreowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców;
- Wsparcie mieszkańców w zakresie rozwoju działalności gospodarczej;
- Tworzenie nowych miejsc pracy poprzez rozwój bazy turystycznej – miejsc noclegowych, szlaków turystycznych, punktów gastronomicznych i usługowych;
- Organizacja szkoleń, kursów i warsztatów rozwijających kompetencje uczestników rynku pracy;
- Promocja rolnictwa ekologicznego i tradycyjnego;
- Wspieranie tworzenia pozarolniczych miejsc pracy ze szczególnym uwzględnieniem branży przetwórstwa rolno-spożywczego, turystyki i usługi dla mieszkańców;
- Promocja zdalnych form pracy.

6. Kierunek działania: Atrakcyjność inwestycyjna

- Przygotowanie, uzbrojenie w infrastrukturę techniczną i udostępnianie nowych terenów inwestycyjnych;
- Przygotowanie atrakcyjnej oferty inwestycyjnej w postaci ulg i zachęt dla przedsiębiorców;
- Opracowanie i udostępnianie materiałów promocyjnych w formie tradycyjnej (m.in. wydawnictwa promocyjne, foldery, mapy, przewodniki) i elektronicznej (ebooki, audiobooki, działalność w mediach społecznościowych);
- Realizacja inwestycji drogowych kluczowych do rozwoju gospodarczego.

7. kierunek działania: Turystyka

- Wykorzystanie walorów przyrodniczych i zasobów kulturowych gminy w rozwoju oferty turystycznej;
- Opracowanie i udostępnianie materiałów promocyjnych pod względem turystycznym w formie tradycyjnej (m.in. wydawnictwa promocyjne, foldery, mapy, przewodniki) i elektronicznej (ebooki, audiobooki, działalność w mediach społecznościowych);
- Wsparcie w zakresie podnoszenia kwalifikacji mieszkańców oraz pracowników samorządowych w zakresie profesjonalnej obsługi ruchu turystycznego oraz promocji regionu;

³ Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062, z 2022 r. poz. 975, 1079)

- Wspieranie rozwoju bazy noclegowej;
- Opracowanie tras dojazdowych, szlaków pieszo-rowerowych umożliwiających sprawne zwiedzanie gminy;
- Organizacja ścieżek edukacyjnych prezentujących walory przyrodnicze, zasoby historyczne i dziedzictwo kulturowe gminy;
- Wykorzystanie potencjału turystyczno-rekreacyjnego rzeki Świder – zagospodarowanie terenów przybrzeżnych;
- Uczestnictwo gminy w targach turystycznych o zasięgu regionalnym, krajowym i międzynarodowym.

III cel strategiczny

8. Kierunek działania: Infrastruktura sieciowa i drogowa

- Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej;
- Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków;
- Budowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Grzebowilk wraz z siecią kanalizacyjną w miejscowości Grzebowilk, Dąbrowa, Pogorzel i Nowa Pogorzel;
- Budowa, rozbudowa oraz poprawa stanu technicznego dróg i chodników;
- Modernizacja i uzupełnienie oświetlenia ulicznego wraz z wymianą na oświetlenie typu LED;
- Zwiększenie dostępu do szerokopasmowego Internetu we wszystkich miejscowościach gminy;
- Modernizacja budynków należących do Ochotniczych Straży Pożarnych polegająca na przystosowaniu budynków do obowiązujących standardów;
- Wyposażenie gminy w publiczną infrastrukturę ładowania samochodów;
- Uzupełnienie publicznej infrastruktury w urządzenia lub wiaty do przechowywania i parkowania pojazdów jednośladowych;
- Lokalizacja na terenie gminy obiektów małej architektury wykorzystujących technologię smart city.

9. Kierunek działania: Ochrona środowiska

- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków;
- Zastosowanie energooszczędnych technologii i termomodernizacja budynków;
- Poprawne gospodarowanie odpadami na terenie gminy;
- Usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest;
- Poprawa efektywności energetycznej budynków na terenie gminy - wymiana nieefektywnych źródeł ciepła, instalacja systemów rekuperacji;
- Zapobieganie powstawaniu dzikich wysypisk śmieci;
- Prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania degradacji środowiska;
- Wsparcie mieszkańców w zakresie wymiany indywidualnych źródeł ciepła;
- Ochrona bioróżnorodności i walorów środowiska naturalnego;
- Prowadzenie działań informacyjnych z zakresu edukacji ekologicznej i kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców, m.in. poprzez promocję oszczędzania wody i informowanie o szkodliwości wykorzystania do ogrzewania wyrobów do tego niewłaściwych;
- Zapobieganie negatywnym skutkom zmian klimatycznych;

- Zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych, m.in. poprzez prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, zalesianie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradet;
- Wspieranie transportu nisko- i zeroemisyjnego w celu poprawy jakości powietrza;
- Przebudowa/rozbudowa stacji uzdatniania wody w Siennicy i Nowym Zglechowie;
- Ochrona zasobów przyrodniczych przed ich nadmierną zabudową i degradacją;
- Promocja przestrzegania zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, m.in. stosowania nieszkodliwych nawozów i środków ochrony roślin oraz ich odpowiedniego składowania w pobliżu cieków wodnych;
- Montaż czujników pomiaru jakości powietrza na terenie gminy;
- Upowszechnianie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zwłaszcza w budynkach użyteczności publicznej;
- Promocja elektromobilności.

10. Kierunek działania: Dostępność komunikacyjna

- Rozwój wewnątrzgminnego transportu publicznego, zapewnienie połączeń komunikacji zbiorczej między wszystkimi miejscowościami i podnoszenie standardów obsługi;
- Utworzenie ścieżki rowerowej wzdłuż drogi nr 802 oraz zbudowanie zwartej sieci ścieżek pieszo-rowerowych ułatwiającej przemieszczanie się po terenie całej gminy;
- Współpraca z sąsiednimi gminami w projektowaniu zintegrowanej sieci połączeń pieszo-rowerowych;
- Zapewnienie zewnętrznych powiązań drogowych z najbliższymi miastami, układem dróg krajowych i z sąsiednimi gminami;
- Rozwój połączeń kolejowych, dostosowanie oferty do potrzeb i oczekiwań pasażerów;
- Współpraca z prywatnymi przewoźnikami w celu dostosowania oferty transportowej do potrzeb mieszkańców (częstotliwość kursowania, przebieg tras, itp.);
- Zapewnienie transportu zbiorowego dla dzieci i młodzieży dojeżdżających do szkół w celu umożliwienia dostępu do szerokiej oferty kształcenia;
- Inwestycje związane z przebudową i rozbudową infrastruktury kolejowej, m.in. budowa stacji;
- Wyznaczanie przystanków i miejsc postojowych dla pojazdów komunikacji zbiorowej przy obiektach użyteczności publicznej (szkoły, przedszkola, urząd gminy);
- Aktywna współpraca w ramach Powiatowo-gminnego związku transportu publicznego Powiatu Mińskiego;
- Ograniczenie ruchu samochodowego poprzez wytyczenie ścieżek rowerowych oraz promowanie wykorzystania komunikacji bezpłatnej (rowerów i innych jednośladów);
- Wykorzystanie pojazdów elektrycznych do świadczenia usług transportowych na terenie gminy.

Rezultaty planowanych działań

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. ust. 3. 3) *oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia* zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) o samorządzie gminnym.

Poniżej zaprezentowano wybór wskaźników, których celem jest monitorowanie stopnia osiągnięcia założonych celów rozwojowych. Zostały one opracowane w odniesieniu do poszczególnych kierunków działań, dzięki czemu możliwa będzie weryfikacja stopnia ich realizacji. Poza poniższym mechanizmem zawartość strategii będzie podlegała monitoringowi (produktowemu) i ewaluacji. Rekomenduje się dokonywanie pomiarów wskaźników corocznie zgodnie z zapisami podrozdziału *Monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii*.

Nr działania	Kierunek działania	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika (2020) ⁴	Oczekiwany rezultat w 2030 r.	Źródło danych
1.	Rodzina	Liczba programów o tematyce prorodzinnej zrealizowanych w ciągu roku	0	wzrost	Urząd Gminy Siennica
		Liczba ludności	7 520	wzrost	BDL GUS
		Przyrost naturalny na 1000 ludności	-1	wzrost	BDL GUS
2.	Czas wolny i kultura	Powierzchnia zagospodarowanych terenów rekreacyjnych	0	wzrost	Urząd Gminy Siennica
		Liczba imprez i wydarzeń kulturalno-rekreacyjnych zrealizowanych w ciągu roku	0	wzrost	Urząd Gminy Siennica
3.	Oświata	Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach	3,0%	wzrost	BDL GUS
		Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych	106,6%	wzrost	BDL GUS
		Liczba zmodernizowanych/rozbudowanych placówek oświatowych/wychowawczo-opiekuńczych	0	wzrost	Urząd Gminy Siennica
4.	Przestrzeń publiczna i integracja	Powierzchnia zrewitalizowanego obszaru	0	wzrost	Urząd Gminy Siennica
		Liczba funkcjonujących wiejskich centrów kultury	0	wzrost	Urząd Gminy Siennica
5.	Rynek pracy	Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	3,3%	spadek	BDL GUS
6.	Atrakcyjność inwestycyjna	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	658	wzrost	BDL GUS
7.	Turystyka	Liczba miejsc w turystycznych obiektach noclegowych	67	wzrost	BDL GUS
8.	Infrastruktura sieciowa i drogowa	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	29,6%	wzrost	BDL GUS
		Długość rozbudowanych/zmodernizowanych odcinków dróg	0	wzrost	Urząd Gminy Siennica
		Liczba budynków poddanych termomodernizacji	0	wzrost	Urząd Gminy Siennica
9.	Ochrona środowiska	Ilość wyrobów zawierających azbest	6 182 ton	spadek	Bazaazbestowa.gov.pl, Urząd Gminy Siennica
		Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów	44,6%	wzrost	BDL GUS
10.	Dostępność komunikacyjna	Liczba funkcjonujących wewnętrznych linii autobusowych	0	wzrost	Urząd Gminy Siennica

⁴ Wskaźniki przyjmują wartość 0 ze względu na fakt, iż rok 2020 jest traktowany jako rok bazowy i od tego roku monitorowana jest wartość wskaźnika. Monitoringowi będzie podlegała tendencja zmian w poszczególnych obszarach wynikająca z wdrażanych w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Siennica na lata 2022-2030* przedsięwzięć.

Wdrażanie

Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. ust. 3. pkt. 8) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodnie z którym strategia rozwoju gminy zawiera m.in. system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów.

Proces wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Siennica na lata 2022-2032 złożony jest z szeregu następujących po sobie etapów, które umożliwiają jego efektywną realizację. Uwzględniają one również podmioty i jednostki zaangażowane w ich implementację.

Realizacja strategii

- Przygotowanie projektu – Wójt Gminy Siennica przy współpracy struktur Urzędu Gminy w Siennicy, w uzgodnieniu z Radą Gminy (zmiany zapisów w dokumencie także w oparciu o uzasadnione propozycje i wnioski mieszkańców, organizacji społecznych oraz przedsiębiorców).
- Wybór zadań do realizacji w ramach Strategii – Wójt Gminy Siennica przy współpracy struktur Urzędu Gminy w Siennicy i instytucji samorządowych.
- Nawiązanie współpracy z partnerami dla realizacji działań i projektów wymagających zaangażowania innych organizacji i instytucji (administracji różnego szczebla, organizacji społecznych, przedsiębiorstw, instytucji otoczenia biznesu) oraz działania lobbingsowe na rzecz strategicznych kierunków rozwoju w wymiarze ponadlokalnym – Wójt Gminy Siennica.
- Opracowanie rocznych i wieloletnich programów branżowych oraz inwestycyjnych, w ramach których będą realizowane założenia strategiczne – wyspecjalizowane komórki Urzędu Gminy w Siennicy oraz inne instytucje samorządowe (jednostki organizacyjne).
- Zatwierdzenie i zapewnienie finansowania dla rocznych oraz wieloletnich programów branżowych i inwestycyjnych, w ramach których realizowane będą cele strategiczne i kierunki działań – merytoryczne komórki Urzędu Gminy w Siennicy, Rada Gminy.
- Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań wynikających z kierunków działań poprzez umieszczenie konkretnych zadań w budżecie oraz Wieloletniej prognozie Finansowej – Skarbnik, Wójt Gminy Siennica, Rada Gminy.
- Przygotowanie wniosków o uznanie finansowania zewnętrznego dla projektów wynikających z założeń strategii – Wójt Gminy Siennica, przy współpracy struktur Urzędu Gminy w Siennicy wraz z jednostkami organizacyjnymi.
- Nadzór nad realizacją projektów, rozliczenia, raporty – merytoryczne komórki Urzędu Gminy.

Procedura monitorowania

- Monitoring bieżący będzie realizowany corocznie.
- Celem tej procedury jest uzyskanie kompletnej informacji dotyczącej rezultatów działań przyjętych do realizacji.
- Monitoringu podlega katalog wskaźników umieszczonych w rozdziale *Rezultaty planowanych działań*.
- Wynikiem corocznie prowadzonego monitoringu będzie zestawienie wskaźników dla poszczególnych kierunków działań, których realizacja została podjęta w ramach każdego z celów strategicznych zapisanych w Strategii.

Ewaluacja

- Rekomenduje się przeprowadzenie dwóch przeglądów strategicznych w okresie obowiązywania strategii – w 2027 (ewaluacja on-going) i w 2032 roku (ewaluacja ex-post).
- Wynikiem przeprowadzenia przeglądu będzie szczegółowe sprawozdanie zawierające podsumowanie zestawień wyników uzyskanych w ramach monitoringu wraz z oceną poziomu realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz kierunków działań.
- Ewaluacja (szczególnie ta o charakterze on-going) ma na celu uzyskanie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób założenia i cele przekładane są na realne działania oraz wskazanie konieczności dokonania korekt (aktualizacji).
- Raporty ewaluacyjne są prezentowane Radzie Gminy przez Wójta Gminy Siennica wraz z rekomendacjami korekt, aktualizacji oraz uzupełnienia zawartości dokumentu.

Analiza dokumentu

- Zmiany w Strategii Rozwoju Gminy Siennica na lata 2022-2032 dokonywane będą uchwałą Rady Gminy na wniosek Wójta Gminy Siennica.
- Przed podjęciem uchwały wymagane jest wydanie stosownej opinii przez komisję branżową.
- Ocena realizacji strategii na podstawie danych zawartych w raportach ewaluacyjnych zostanie dokonana w latach 2027-2032. Jej celem będzie porównanie założonych w strategii oddziaływań i efektów jej wdrażania z faktycznie osiągniętymi efektami. Na tej podstawie formułowane będą zalecenia w zakresie aktualizacji na kolejne lata wdrażania Strategii.
- Decyzja o aktualizacji dokumentu będzie dokonywana przez Wójta Gminy Siennica we współpracy z właściwymi komórkami organizacyjnymi Urzędu Gminy w Siennicy, które przedstawiają ją do przyjęcia Radzie Gminy w Siennicy.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

- Dokumenty wykonawcze powinny być napisane możliwie przejrzystym językiem, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie.
- Obowiązkowe jest oznakowanie dokumentu zgodnie z obowiązującymi zasadami.
- Przygotowanie dokumentu wykonawczego powinno zakończyć się w ciągu 12 miesięcy od jego zainicjowania.
- Obowiązkowo każdy dokument wykonawczy powinien zostać poddany konsultacjom.
- W każdym dokumencie wykonawczym powinno znaleźć się co najmniej odniesienie do konkretnego celu strategicznego i kierunku działań niniejszej Strategii.
- Każdy dokument wykonawczy musi posiadać przypisaną komórkę organizacyjną jako wiodącą, odpowiadającą za całościową realizację oraz jej skutki.

Finansowanie strategii

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. ust. 3. pkt. 9) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodnie z którym strategia rozwoju gminy zawiera m.in. ramy finansowe i źródła finansowania.

W celu skutecznej realizacji Strategii Rozwoju Gminy Siennica na lata 2022-2032, samorząd jako jej operator oraz inicjator będzie poszukiwał wszelkich dostępnych źródeł, narzędzi, metod i możliwości realizacji określonych celów, aby urzeczywistnić zaproponowaną w dokumencie wizję. Zasadnicze znaczenie dla sfinansowania Strategii ma przede wszystkim katalog środków publicznych, w tym:

- środki własne gminy,
- środki pochodzące z budżetu państwa,
- Fundusze Europejskie dla Mazowsza na lata 2021-2027,
- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
- inne środki publiczne.

Istotnym elementem finansowania interwencji rozwojowych są również środki prywatne, które mogą zostać wykorzystane do współfinansowania projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych lub w formule partnerstwa publiczno-prywatnego.

Ewaluacja ex-ante

Nowelizacja przepisów ustawy o samorządzie gminnym oraz ustawy o prowadzeniu polityki rozwoju obowiązująca od listopada 2020 r. szczegółowo reguluje kwestie dotyczące opracowania strategii rozwoju gminy. Jednym z obligatoryjnych elementów dokumentu jest przeprowadzenie ewaluacji ex-ante, czyli oceny jakości oraz wartości procesów i efektów wdrażania strategii, przed rozpoczęciem realizacji interwencji. Przeprowadzenie tego typu ewaluacji odgrywa ważną rolę w procesie wdrażania strategii i umożliwia dokonanie usprawnień oraz zmian w założeniach i treści dokumentu. Na potrzeby opracowania niniejszej strategii wybrano wariant, jakim jest ewaluacja partycypacyjna. Badanie prowadzone było równoległe z procesem powstawania dokumentu, a ewaluator uczestniczył w procesie jego tworzenia od samego początku.

W przypadku ewaluacji ex-ante wyróżnić można cztery kluczowe kryteria oceny trafności: **trafność** celów strategicznych i planowanych działań w kontekście zidentyfikowanych problemów i wyzwań jednostki, przewidywana **skuteczność** działań na rzecz realizacji celów oraz metod ich wdrażania, planowana **efektywność** zasobów przeznaczonych na realizację działań, a także **spójność** wewnętrzna strategii między jej celami a priorytetami i działaniami oraz zewnętrzna między założeniami strategii a założeniami dokumentów wyższego rzędu lub równorzędnymi.

TRAFNOŚĆ

W ramach opracowywania *Strategii Rozwoju Gminy Siennica na lata 2022-2032* przeprowadzone zostało badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy. Służyło ono poznaniu ich potrzeb, oczekiwań oraz problemów, z którymi mierzą się na co dzień. Z kolei, wnioski z przeprowadzonej na potrzeby opracowania strategii diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej pozwoliły na uzyskanie informacji na temat wewnętrznych zasobów oraz szans rozwojowych, jak również słabych stron i zagrożeń. Określenie problemów oraz potrzeb mieszkańców gminy pozwoliło na trafne zaplanowanie celów strategicznych i kierunków działań, stanowiących odpowiedź na zidentyfikowane problemy.

SKUTECZNOŚĆ

Gmina odnotowuje nieznaczny wzrost liczby mieszkańców, przyrost naturalny utrzymuje na dodatnim poziomie, podobnie saldo migracji. Świadczy to o atrakcyjności osiedleńczej gminy. Siennica położona jest w pobliżu Mińska Mazowieckiego oraz Warszawy, która jest miejscem pracy dla wielu mieszkańców. Z tego względu, istotne jest stworzenie odpowiednich warunków mieszkalnych. Realizowane będzie to poprzez Cel strategiczny 1. *Zapewnienie korzystnych warunków wspierających lokalną społeczność.*

Odnosi się on również do zapewnienia dostępności i wysokiej jakości usług publicznych, związanych m.in. z edukacją i wychowaniem, czy zdrowiem, ale również niedostatecznego poziomu integracji mieszkańców.

Cel strategiczny 2. *Budowanie nowoczesnej zdywersyfikowanej oferty gospodarczej i atrakcyjnego rynku pracy* odpowiada na problemy związane ze słabo rozwiniętym sektorem usługowo-przemysłowym w gminie. Powodem przyjętych działań jest obserwowany wzrost liczby przedsiębiorców, co sprzyja stymulacji lokalnej gospodarki. Siennica osiedlana jest w większości przez ludzi wykwalifikowanych, często pracujących w Warszawie. Z tego względu, charakteryzuje on kierunki działań mające na celu powiększenie oraz zróżnicowanie oferty dostępnych miejsc pracy w obrębie gminy.

Ostatnią strefą ujętą w strategii jest wymiar przestrzenny. Określa go Cel strategiczny 3. *Rozwój infrastruktury technicznej przy jednoczesnym zachowaniu wysokich walorów środowiska przyrodniczego*. W jego kontekście na szczególną uwagę zasługuje jakość infrastruktury drogowej, której poprawa była przedsięwzięciem najczęściej sugerowanym przez mieszkańców. Cel ten również odpowiada na problemy związane z niską dostępnością komunikacji kolejowej, w szczególności z większymi miejscowościami.

EFEKTYWNOŚĆ

Efektywna realizacja strategii możliwa jest dzięki zaplanowaniu i wskazaniu do realizacji działań najbardziej priorytetowych i kluczowych z punktu widzenia mieszkańców, a także zidentyfikowanych wyzwań i problemów w gminie. Określenie potencjalnych źródeł finansowania oraz oczekiwanych rezultatów planowanych działań jest potwierdzeniem, że przyjęte założenia są możliwe do osiągnięcia.

SPÓJNOŚĆ

Strategia Rozwoju Gminy Siennica na lata 2022-2032 cechuje się wysoką spójnością wewnętrzną, jak i zewnętrzną. Cele strategiczne zostały uszczegółowione poprzez wskazanie celów operacyjnych wraz z zakresem planowanych przedsięwzięć. Takie podejście umożliwia określenie oraz zbadanie, czy w dokumencie, a także w jego założeniach nie zachodzą sprzeczności. Spójność wewnętrzną strategii potwierdza fakt, iż wyróżnione cele nie nakładają się na siebie, za to są komplementarne i uzupełniają siebie nawzajem. Dodatkowo, strategia spójna jest z dokumentami wyższego rzędu oraz równorzędnymi. Szczególne znaczenie w tym przypadku ma *Strategia*

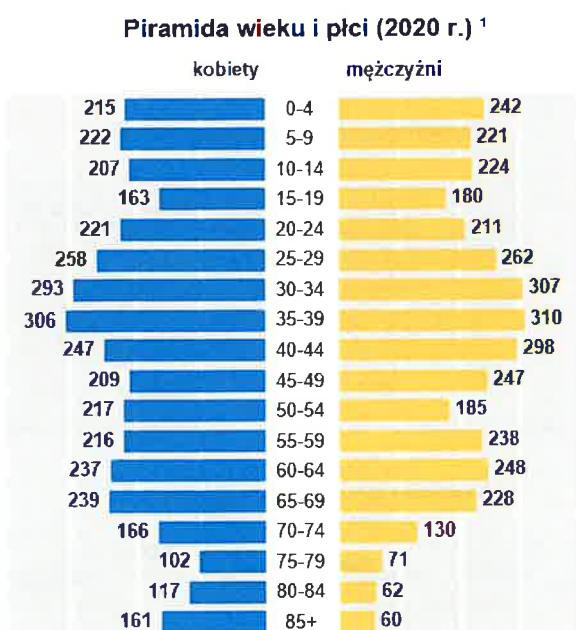
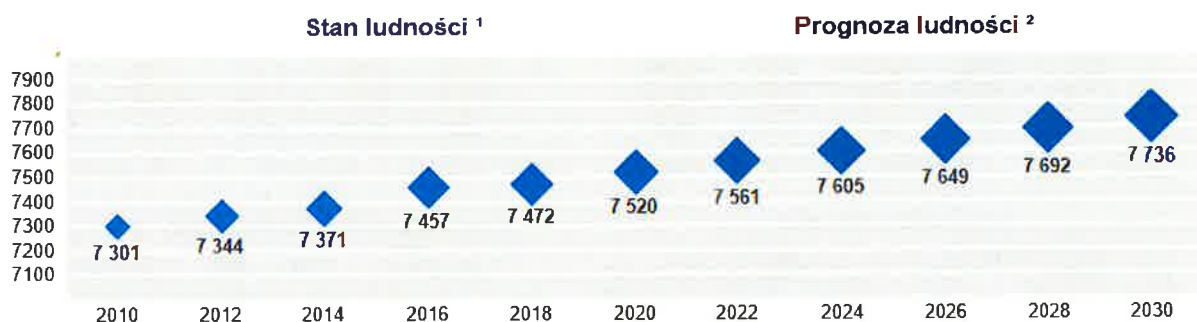

Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze” oraz wskazane w niej obszary strategicznej interwencji. W celu zapewnienia wysokiego poziomu spójności, wskazując cele i zakres działań, skupiono się na tym, by stanowiły one odpowiedź na kierunki działań dedykowane poszczególnym OSI, w które wpisuje się gmina.

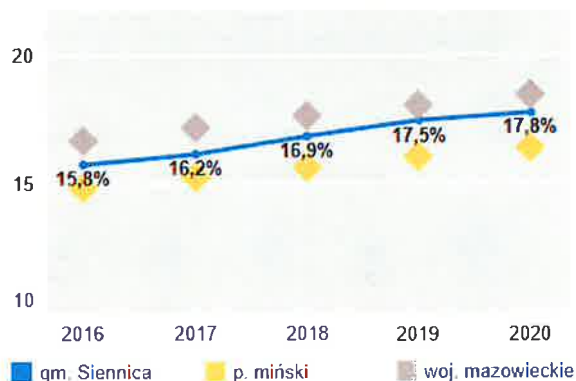
Załącznik nr 1 Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej

Analiza danych zastanych

DEMOGRAFIA

Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem¹

Saldo migracji na 1000 ludności¹

źródło danych:

¹ GUS BDL (2010-2020)

² Opracowanie własne

EDUKACJA I KULTURA

Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych¹

Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym¹

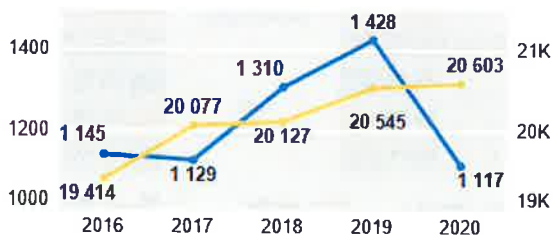
Biblioteki publiczne¹

Wyniki egzaminu ósmoklasisty (2021 r.)²

Zainteresowanie bibliotekami publicznymi¹

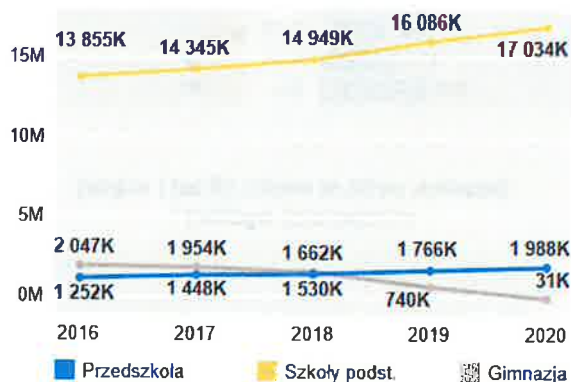
Współczynnik skolaryzacji brutto - szkoły podstawowe¹

Wydatki budżetu gminy [tys. zł]¹ - kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

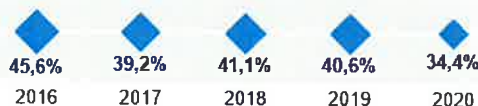
Wydatki budżetu gminy [tys. zł]¹ - oświata i wychowanie

- udział w wydatkach ogółem -

- udział w wydatkach ogółem -

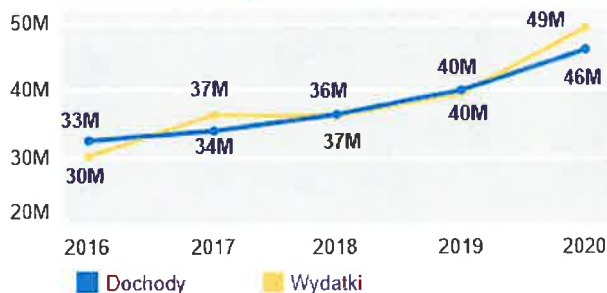

¹ GUS BDL (2016-2020),

² Średnie wyniki uzyskane przez uczniów wszystkich szkół na terenie gminy Siennica - <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>

FINANSE SAMORZĄDOWE

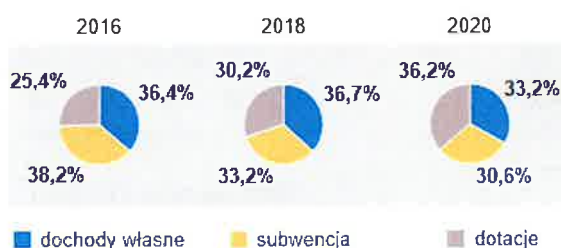
Dochody i wydatki gminy [mln zł] ¹

Dochody gminy na 1 mieszkańca [zł] ¹

Źródła dochodów ¹

Główne wydatki

wg działów Klasyfikacji Budżetowej (2020 r.) [mln zł] ¹

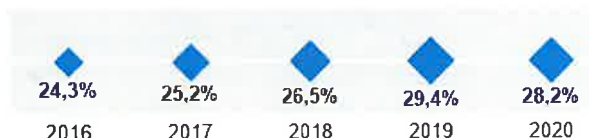
Dochody własne (2020 r.) [mln zł] ¹

- wybrane źródła -

Udział w wydatkach ogółem ¹

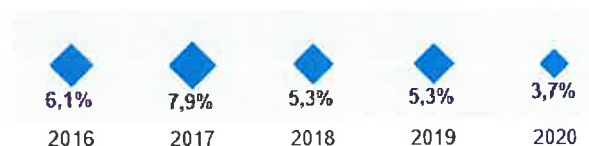
- pomoc społeczna i rodzina -

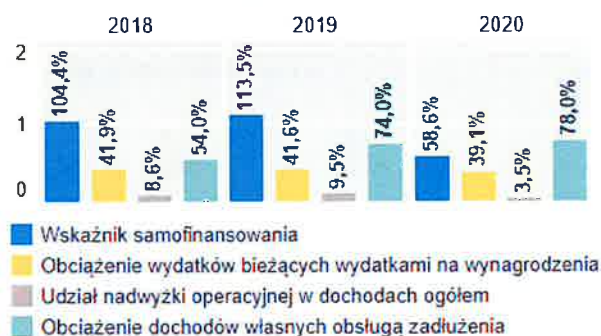
- administracja publiczna -

- transport i łączność -

Wskaźniki oceny finansowej gminy ²

źródło danych:

¹ GUS BDL (2016-2020)

² Ministerstwo Finansów

INFRASTRUKTURA I OCHRONA ŚRODOWISKA

Zmieszane odpady komunalne z gospodarstw domowych przypadając na 1 mieszkańca [kg] ¹

Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów ¹

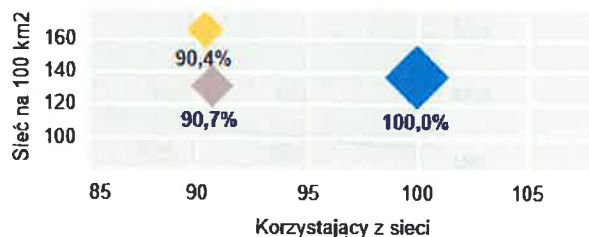
Wydatki budżetu gminy [tys. zł] ¹ - gospodarka komunalna i ochrona środowiska -

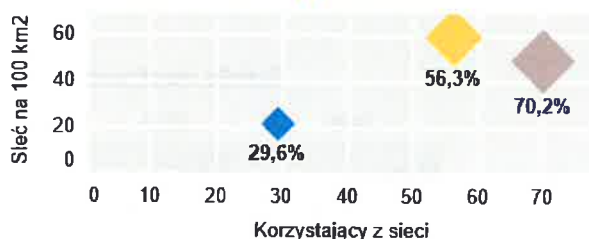
- udział w wydatkach ogółem -

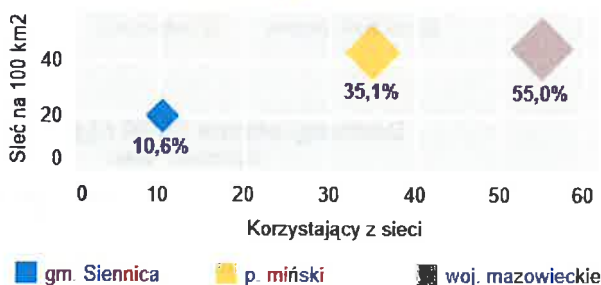
Sieć wodociągowa (2020 r.) ¹

Sieć kanalizacyjna (2020 r.) ¹

Sieć gazowa (2020 r.) ¹

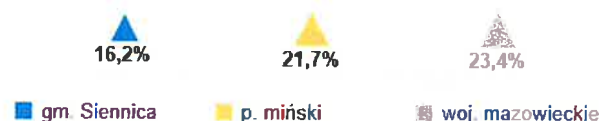
Zużycie wody z wodociągów na 1 korzystającego [m³] ¹

Udział powierzchni prawnie chronionych w powierzchni ogółem (2020 r.) ¹

Lesistość (2020 r.) ¹

źródło danych:

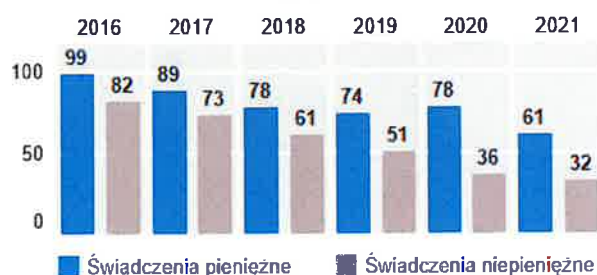
¹ GUS BDL (2016-2020)

POMOC SPOŁECZNA

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności¹

Liczba rodzin, którym udzielono świadczeń²

Rodziny objęte pomocą społeczną²

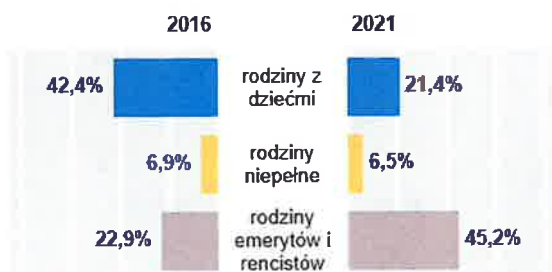
Kwota udzielonych świadczeń w ramach zadań własnych gminy [tys. zł]²

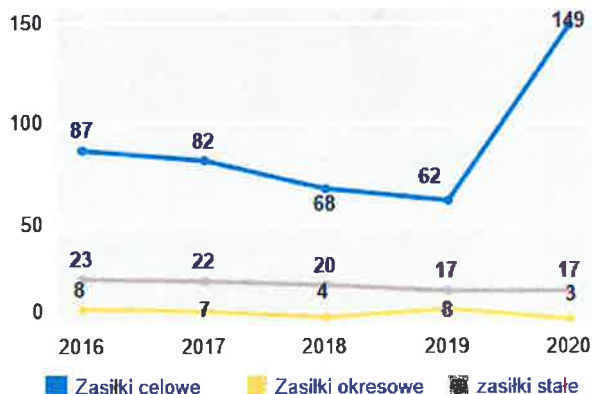
Główne przyczyny przyznania pomocy² - liczba rodzin (2020 r.) -

Struktura rodzin objętych pomocą społeczną²

Liczba osób, którym udzielono zasiłki²

Kwota udzielonych świadczeń na zasiłki [tys. zł]²

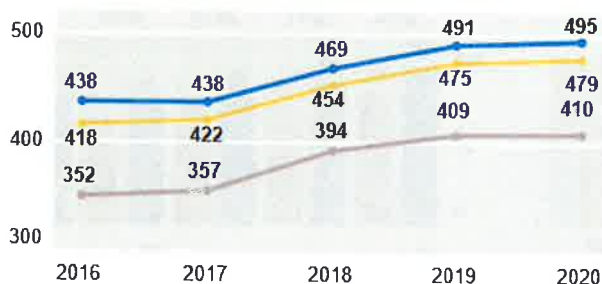
źródło danych:

¹ GUS BDL (2016-2020)

² Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siennicy

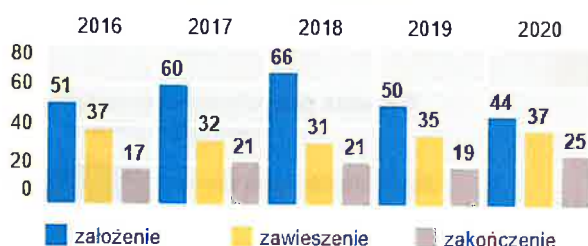
PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Liczba podmiotów gospodarczych ¹

- podmioty gospodarki narodowej ogółem
- sektor prywatny
- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą

Liczba wniosków złożonych w systemie CEIDG ²

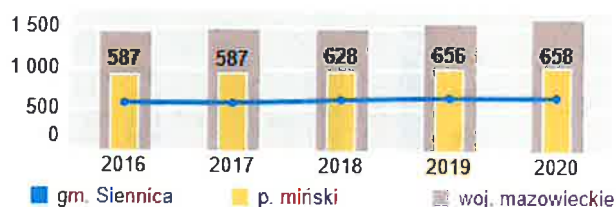
Podmioty wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007 [2020 r.] ¹

Podmioty nowo zarejestrowane i wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności ¹

Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności ¹

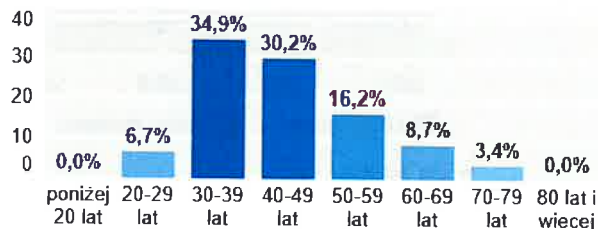
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności ¹

Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. ludności ¹

Struktura wiekowa przedsiębiorców (2020 r.) ²

źródło danych:

¹ GUS BDL (2016-2020)

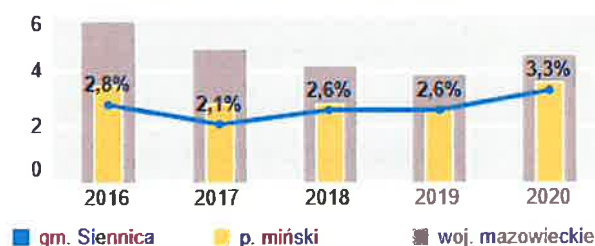
² Hurtownia danych CEIDG i Biznes.gov.pl

RYNEK PRACY

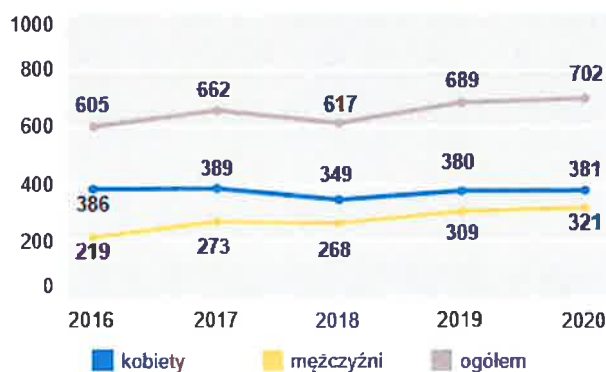
Pracujący na 1000 ludności ¹

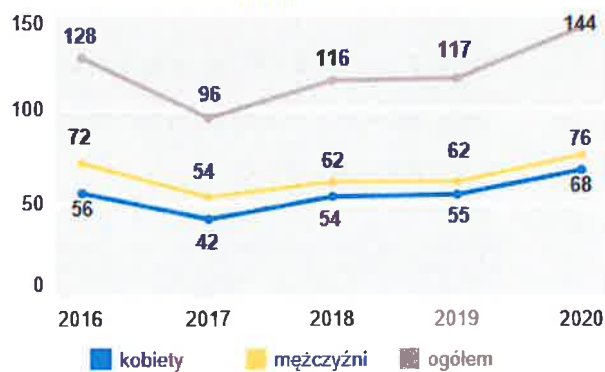
Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym ¹

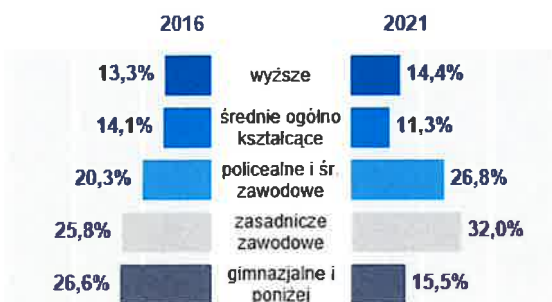
Liczba osób pracujących ¹

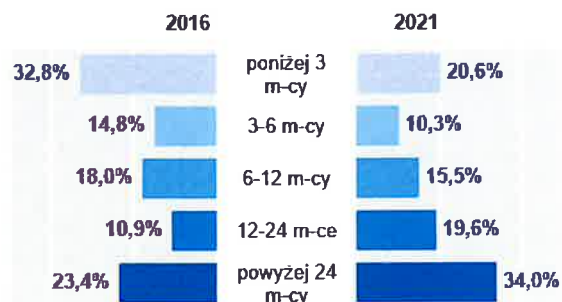
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ²

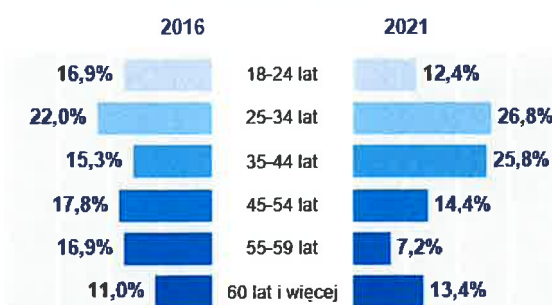
Bezrobotni wg wykształcenia ²

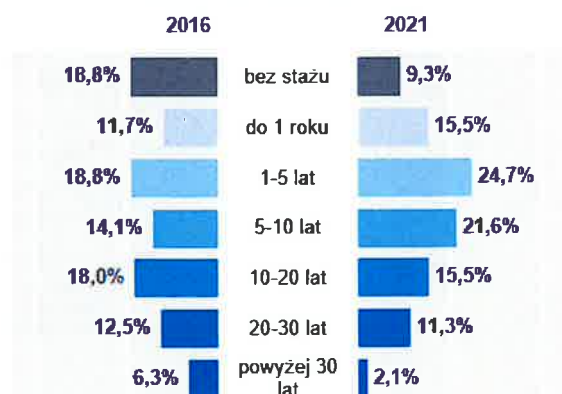
Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy ²

Bezrobotni wg wieku ²

Bezrobotni wg stażu pracy ²

Źródło danych:

¹ GUS BDL (2016-2020)

² Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim

Gmina oczami mieszkańców

Strategia Rozwoju Gminy powstaje na podstawie szczegółowej diagnozy i z uwzględnieniem potrzeb lokalnych władz i mieszkańców. W celu opracowania trafnych odpowiedzi na zidentyfikowane problemy, konieczne było przeprowadzenie konsultacji z głównymi zainteresowanymi, która przyjęła postać badań ankietowych przeprowadzonych w terminie od 11. do 23. maja 2022 r. Dzięki zebraniu odpowiedzi na kluczowe pytania możliwe było poznanie mocnych stron gminy, jej deficytów i newralgicznych problemów oraz potencjalnych kierunków rozwoju w opinii jej mieszkańców.

Niniejsze badanie zostało przygotowane w formie papierowej oraz w formie online. Wzięło w nim udział w sumie 248 mieszkańców gminy Siennica.

Zdecydowaną większość respondentów (68,6%) stanowiły kobiety. Analizując strukturę wieku osób biorących udział w badaniu, można zauważyć wysoką aktywność osób między 35. a 44. rokiem życia (43,4%). Drugą licznie reprezentowaną grupą były osoby w wieku 25-34 lat (31,8%). W strukturze wykształcenia przeważało wykształcenie wyższe (63,8%), a zdecydowana większość respondentów to osoby pracujące (70,2%).

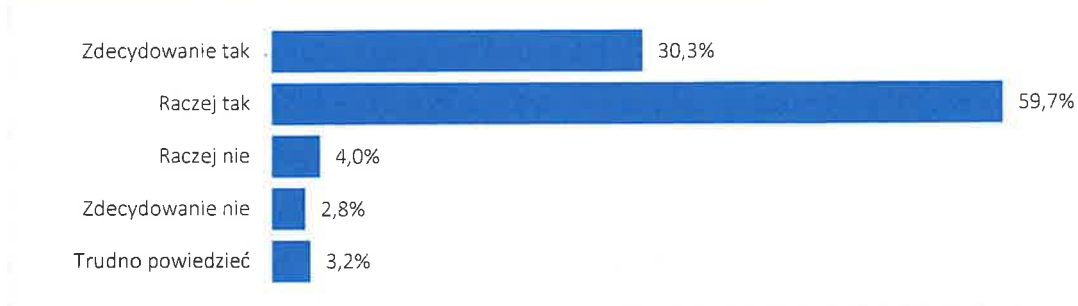
Tabela 3. Profil socjo-demograficzny respondentów

Zmienna	Liczba, wartość
Próba badawcza	248 osób
Płeć	Kobiety: 68,6% Mężczyźni: 31,4%
Struktura wieku	Poniżej 18 lat: 2,4% 18-24 lata: 7,9% 25-34 lata: 31,3% 35-44 lata: 43,4% 45-54 lata: 11,6% 55-64 lata: 2,1% Powyżej 65 lat: 0,8%
Struktura wykształcenia	Wyższe: 63,8% Średnie/średnie branżowe: 26,6% Gimnazjalne/podstawowe: 2,5% Zasadnicze zawodowe/zasadnicze branżowe: 7,1%
Status na rynku pracy	Pracujący: 70,2% Prowadzący działalność: 7,0% Uczeń, student: 6,6% Nie pracuje, zajmuje się domem: 6,2% Emeryt, rencista: 3,3% Rolnik: 3,3% Inne: 2,1% Bezrobotny: 1,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, n=248.

Pierwsze pytanie w ankiecie dotyczyło obrazu gminy w oczach jej mieszkańców. Ankietowani zostali zapytani o to, jak oceniają gminę Siennica pod kątem jakości życia na jej terenie. Zdecydowana większość odpowiedzi była pozytywna – 90% respondentów twierdzi, że jest ona dobrym miejscem do życia. Tylko 6,8% badanych odpowiedziało na postawione pytanie przecząco, co może świadczyć o tym, iż mieszkańcy są zadowoleni z życia na terenie gminy.

Wykres 1. Czy uważa Pani / Pan, że Gmina Siennica jest dobrym miejscem do życia?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=248.

Powyższe sformułowanie znajduje potwierdzenie w odpowiedziach na pytanie o potencjalne miejsce zamieszkania w najbliższej perspektywie. Niemal 79% badanych przyznaje, że zamierza pozostać w obecnie zamieszkiwanej gminie. Na tej podstawie można wysnuć wniosek, że mieszkańcy gminy są przywiązani do swojego miejsca zamieszkania. Nieco ponad 21% respondentów planuje przeprowadzić się poza granice gminy, przy czym 18,7% badanych chce pozostać na terenie województwa mazowieckiego. Niewielki odsetek ankietowanych (2,4%) bierze natomiast pod uwagę zamieszkanie poza granicami województwa mazowieckiego, z czego 2,0% myśli o przeprowadzce za granicę.

Wykres 2. Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby/chciałby Pani/Pan mieszkać?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=248.

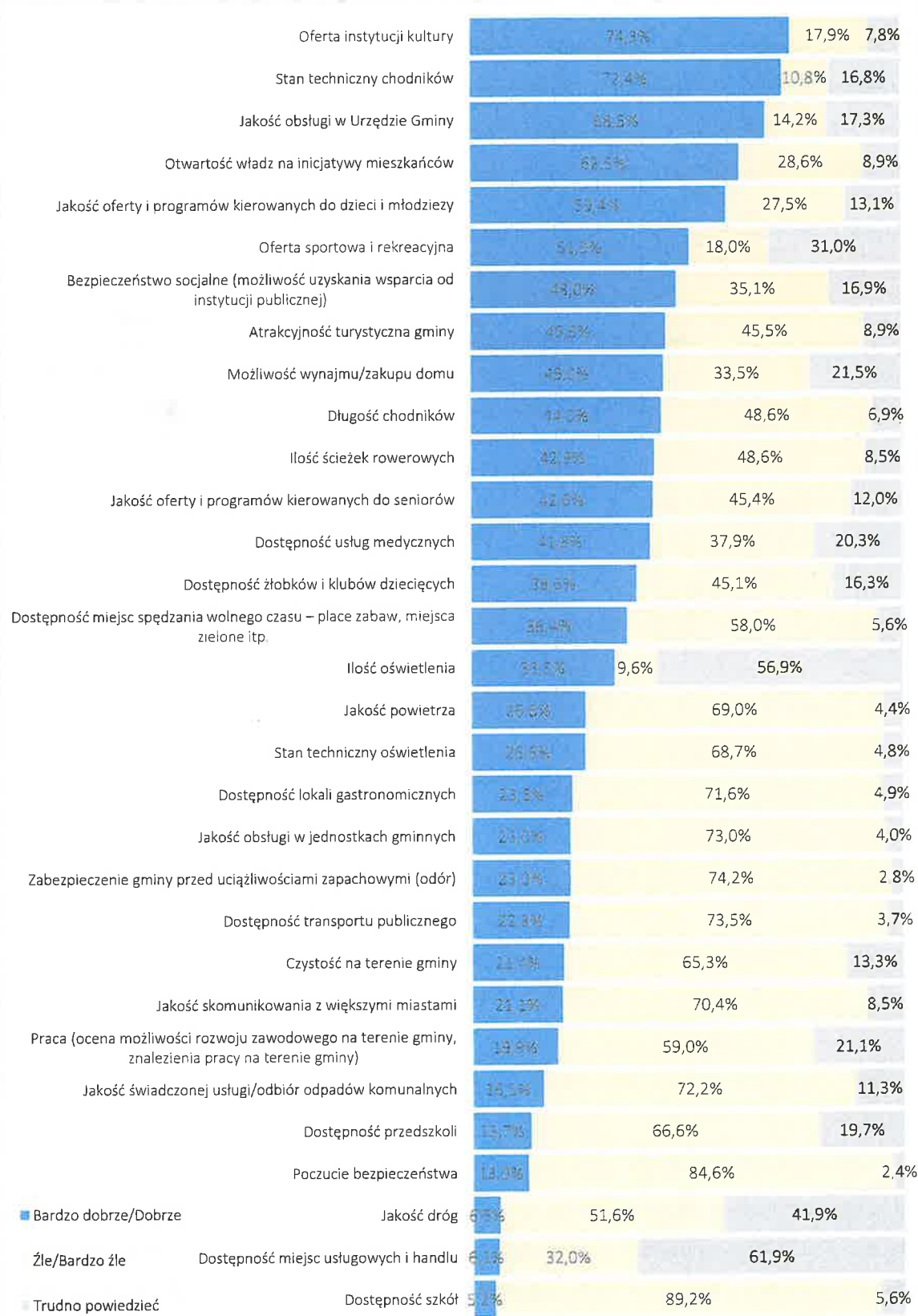
Pytanie odnoszące się do infrastruktury technicznej i dostępności usług publicznych pozwoliło określić ich stan w oczach mieszkańców gminy Siennica. W ankiecie zestawiono podstawowe elementy oferty i poproszono badanych o ich ocenę. W opinii mieszkańców najlepiej wypada oferta instytucji kultury –

około 74% respondentów oceniło ten aspekt dobrze lub bardzo dobrze. Innym wysoko ocenianym elementem na terenie gminy Siennica jest stan techniczny chodników (72,4% pozytywnych odpowiedzi). Wśród wysoko notowanych aspektów znajduje się także jakość obsługi w Urzędzie Gminy, a także otwartość władz na inicjatywy mieszkańców, co świadczy o wysokim poziomie komunikacji społecznej. Każdą z wymienionych pozycji zdecydowana większość badanych (62% i więcej) oceniła dobrze lub bardzo dobrze.

Wśród najgorzej ocenianych elementów znalazła się natomiast dostępność szkół – niemal 90% mieszkańców biorących udział w badaniu oceniła ten aspekt źle lub bardzo źle. Niepokojącym wynikiem jest również niemal 85% negatywnych odpowiedzi dotyczących poczucia bezpieczeństwa w gminie. Zastrzeżenie budzi także wysoki odsetek negatywnych opinii na temat dostępność transportu publicznego i lokali gastronomicznych oraz jakość obsługi w jednostkach gminnych. Mieszkańcy Gminy Siennica biorący udział w badaniu wskazywali także na występowanie uciążliwości zapachowych.

W przypadku oświetlenia, a także miejsc usługowych i handlu, znacząca część respondentów (odpowiednio 56,9% i 61,9%) nie potrafiła jednoznacznie ocenić ich jakości i dostępności.

Wykres 3. Spośród wymienionych elementów infrastruktury oraz oferty dostępnej na terenie Gminy Siennica, proszę określić jak ocenia Pan(i) ich aktualny stan/dostępność

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=248.

Z odpowiedzi na pytanie o mocne strony gminy Siennica wynika, że w opinii mieszkańców gminy jej największym atutem jest jej położenie – atut stanowi niewielka odległość od ośrodków miejskich (20,3% odpowiedzi) oraz zielona, zalesiona okolica (19,4%). Znaczna część wskazań dotyczyła też dostępności punktów handlowych i usługowych oraz instytucji publicznych (12,6%), a także spokój, cisza i wysoka jakość życia (12,2%). Nieco mniej odpowiedzi miało związek z ofertą przedszkolną i edukacyjną (5,8%), natomiast niewielka ich część (1,8%) zwraca uwagę na infrastrukturę sportową.

Wykres 4. Co Pana/Pani zdaniem jest największą zaletą, mocną stroną, atutem Gminy Siennica?

Mocne strony gminy	Odsetek wskazań
Położenie, niewielka odległość od ośrodków miejskich	20,3%
Zielona, zalesiona okolica - odpoczynek od miasta	19,4%
Dostęp do sklepów, usług, instytucji publicznych	12,6%
Spokój, cisza, dobra jakość życia	12,2%
Obecnie panująca władza	5,9%
Oferta przedszkolna i edukacyjna	5,8%
Oferta komunikacyjna	4,9%
Widoczny rozwój z dalszym potencjałem	4,9%
Mieszkańcy gminy	4,0%
Dobra jakość powietrza	3,6%
Bogate dziedzictwo kulturowe i historyczne	2,3%
Służba zdrowia	2,3%
Infrastruktura sportowa	1,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=222.

Najczęściej wymienianą wadą okazał się natomiast zły stan infrastruktury drogowej – tej kwestii dotyczyło ponad 20% odpowiedzi. Istotną słabością gminy jest także nieatrakcyjna oferta transportu publicznego (11,8%), a także brak miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci (10,6%). Z badania wynika

zatem wyraźna potrzeba poprawy stanu infrastruktury transportowej oraz dostępności oferty rekreacyjnej.

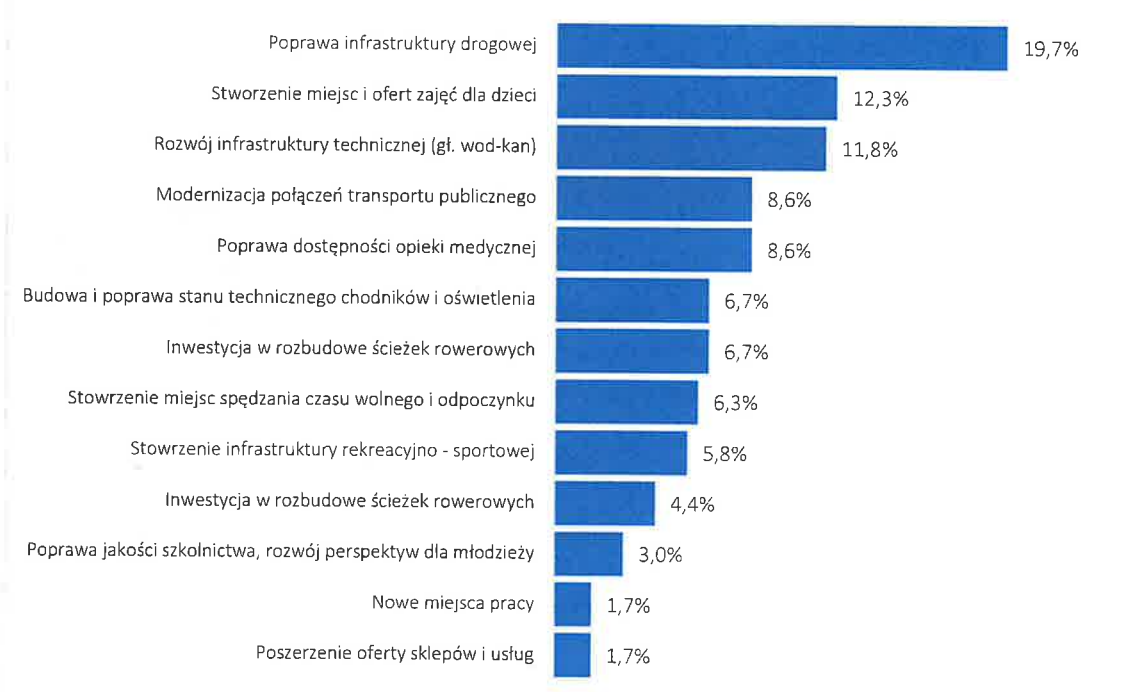
Wykres 5. Co Pana/Pani zdaniem jest największą wadą, słabą stroną Gminy Siennica?

Słabe strony gminy	Odsetek wskazań
Zły stan infrastruktury drogowej	22,7%
Słaba oferta transportu publicznego	11,8%
Brak miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci	10,6%
Dostępność usług medycznych	8,9%
Brak miejsc spotkań, rekreacji i wypoczynku	8,1%
Zły stan infrastruktury technicznej (głównie wodno-kanalizacyjna)	6,9%
Źle zarządzający władarze, brak kontaktu z mieszkańcami	6,5%
Brak lub zły stan chodników, brak oświetlenia	6,5%
Brak ścieżek pieszych i rowerowych	5,3%
Słaba oferta usług gastronomicznych	4,1%
Słaba oferta edukacyjna	3,7%
Brak miejsc pracy	3,3%
Słaby poziom rozwoju gminy	1,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=246.

W celu określenia kierunków rozwoju gminy Siennica, jej mieszkańców poproszono o wskazanie głównych przedsięwzięć, których realizacja podniosłaby jakość życia lokalnej społeczności. Najczęściej wskazywaną odpowiedzią była poprawa infrastruktury drogowej – przedsięwzięcie to wybrałoby niemal 20% osób biorących udział w badaniu. Potrzeba ta pokrywa się ze zidentyfikowaną słabą stroną gminy. Ponadto, wśród proponowanych przedsięwzięć znalazło się stworzenie atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci (12,3%), a także rozwój infrastruktury technicznej, zwłaszcza wodno-kanalizacyjnej (11,8%).

Wykres 6. Co Pana/Pani zdaniem należy zrobić (jakie przedsięwzięcie zrealizować), aby w Gminie Siennica żyło się lepiej?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=216.

Z analizy odpowiedzi dotyczących sytuacji na rynku pracy w gminie Siennica wynika, iż jest ona stosunkowo dobra. Mieszkańcy gminy biorący udział w badaniu szczególnie pozytywnie oceniają możliwość założenia własnej działalności gospodarczej – około 82% z nich określiła tę kwestię jako dobrą lub bardzo dobrą. Przewaga pozytywnych ocen dotyczyła także możliwości przekwalifikowania się (62,6%), możliwości znalezienia „dobrej” pracy (54,2%), a także wysokości zarobków (53,3%). W przypadku możliwości znalezienia pracowników, więcej respondentów oceniło ją negatywnie (22,1%), niż pozytywnie (20,3%). Znaczny odsetek ankietowanych (57,6%) nie potrafił dokonać jednoznacznej oceny tej kwestii, co prawdopodobnie wynika z zajmowanego miejsca na rynku pracy (tylko 7% osób biorących udział w badaniu prowadzi własną działalność).

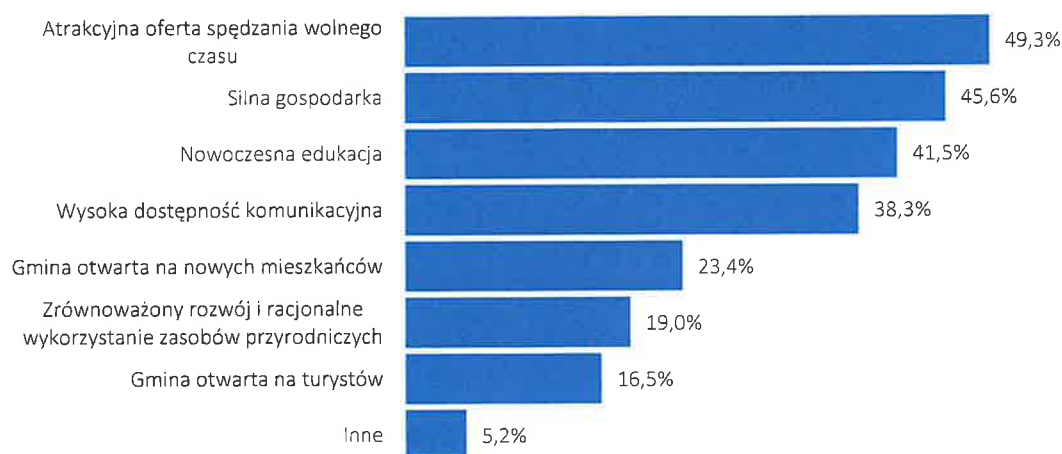
Wykres 7. W jaki sposób ocenia Pani/Pan poszczególne elementy związane z rynkiem pracy na terenie Gminy Siennica?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=248.

Zdania mieszkańców gminy Siennica biorących udział w badaniu w sprawie kluczowych kierunków jej rozwoju są podzielone. Najczęściej wskazywanymi przez nich aspektami były: atrakcyjna oferta spędzania wolnego czasu, silna gospodarka i nowoczesna edukacja - każda z odpowiedzi otrzymała ponad 40% głosów, przy czym najbardziej pożądanym kierunkiem okazuje się rozwój oferty spędzania wolnego czasu (niemal 50% odpowiedzi). Ważną kwestią według 38,3% respondentów jest także wysoka dostępność komunikacyjna, a 23,4% z nich wskazuje na gminę otwartą na nowych mieszkańców. Rzadziej wskazywanymi, ale nie mniej ważnymi kierunkami są: zrównoważony rozwój i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych oraz otwarcie na turystów. Nieco ponad 5% ankietowanych wskazała także inne, dodatkowe kierunki, wśród których znalazł się przede wszystkim aspekt poprawy jakości infrastruktury okołodrogowej, a także poprawa bezpieczeństwa i wzmocnienie integracji społecznej.

Wykres 8. Z zaproponowanych poniżej możliwych kierunków rozwoju Gminy Siennica proszę wybrać maksymalnie 2 kierunki, które jej władze powinny rozważyć jako najkorzystniejsze dla dalszego rozwoju gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=248.

Załącznik nr 2 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Polityka przestrzenna w systemie polityk publicznych

Polityka przestrzenna należy do sfery tzw. polityk publicznych, które rozumiane są jako sfera świadomych i zorganizowanych działań struktur państwa i społeczeństwa wokół problemów publicznych. Posługujemy się tu rozumieniem „polityk”, dotyczącym nie samego sprawowania władzy, ale działań w oparciu o przyjęte reguły. O ile polityka w ogólnym znaczeniu zajmuje się przede wszystkim sferą idei, zdobywania władzy i instrumentów jej egzekucji, to polityka publiczna, jako sfera praktyczna – przede wszystkim zagadnieniami związanymi z urzeczywistnianiem idei i bliska jest zarządzaniu publicznemu.

Polityka przestrzenna spełnia wszystkie kryteria polityk publicznych. Jest to bowiem planowa działalność, polegająca na wykorzystywaniu znajomości dostępnych zasobów oraz praw rządzących kształtowaniem i użytkowaniem przestrzeni w celu najbardziej racjonalnego jej zagospodarowania. W ramach polityki przestrzennej władze publiczne ustalają cele i środki kształtowania zagospodarowania przestrzennego w określonych, zmiennych w czasie warunkach zewnętrznych – społecznych, ekonomicznych, technicznych, a także politycznych. Polityka przestrzenna zajmuje się określeniem celów wraz ze sposobami ich osiągnięcia, w zakresie użytkowania i przekształcania środowiska życia człowieka, a więc wykorzystywanego przez niego zajmowanego terytorium. Musi ona wpływać na działania podejmowane przez liczne podmioty, czynnie zmieniające kształt tego środowiska.

Obowiązek prowadzenia polityki przestrzennej zawarty jest w polskim prawie, wyznaczającym zakres formalnych kompetencji poszczególnych poziomów władzy w tej sferze.

Instrumentacja polityki przestrzennej

Wdrażanie polityk publicznych można ułożyć w tzw. drabinę interwencji: na najniższym szczeblu władze powstrzymują się od działania, a na najwyższym narzucają swoje rozwiązania, czyli eliminują wybór obywatelowi, tworząc szczególne zakazy i ograniczenia. Władze mogą działać także na rzecz zwiększania skali wyboru, które ma przed sobą obywatel. Zakres instrumentów oddziaływania jest dość szeroki: najbardziej skuteczne mogą być bezpośrednie inwestycje publiczne, realizujące potrzeby społeczne, ale też istotnie wpływające na zachowania inwestycyjne. Istnieje też sfera prawno-regulacyjna, ale jej skuteczność jest w Polsce przeceniana. Lepiej jest udoskonalać sposoby zarządzania przestrzenią, głównie poprzez zwiększanie wiedzy i poprawę dostępu do informacji o problemach specyficznych obszarów, w których żyją obywatele i funkcjonuje gospodarka. Wszystko to winno

sprzyjać większej dynamice wzrostu, co jest obecnie podstawowym kryterium oceny polityk publicznych.

Większa świadomość i zaangażowanie władz w politykę przestrzenną mogą sprzyjać jej skuteczności, ale należy także liczyć w tym względzie na wzrost świadomości obywatelskiej. Zwiększanie wiedzy obywateli może spowodować wzrost poczucia identyfikacji z miejscem zamieszkania oraz świadomości własnej siły sprawczej w procesie rozwoju – to wymarzona sytuacja dla wzrostu zaangażowania obywatelskiego i kapitałowego. Zwiększanie partycypacji obywatelskiej i zaangażowania lokalnego biznesu może stanowić skuteczną przeciwwagę dla ograniczoności instrumentów sprawowania władzy.

Rekomendacje dla polityki przestrzennej

Głównym wyzwaniem dla polityki przestrzennej jest prawidłowe rozpoznanie, klasyfikacja i uporządkowanie dostępnych zasobów przestrzeni, a następnie umiejętne ich wykorzystanie w procesie rozwoju. Aby proces ten był efektywny, musi wynikać lub odpowiadać obecnym i przyszłym potrzebom, bądź realizować wypracowane kompleksowe wizje rozwoju, określone w *Strategii rozwoju gminy Siennica na lata 2022-2032*:

1. Misja

Gmina Siennica – ekologiczna, przyjazna dla mieszkańca, atrakcyjna dla inwestora i dbająca o dobrostan wszystkich mieszkańców.

2. Wizja

Gmina Siennica to dogodnie zlokalizowana prowincja europejskiej metropolii, jednocześnie sielska, ekologiczna i sprzyjająca zdrowemu trybowi życia. Gmina zapewnia dostęp do korzystnych warunków na rynku pracy, nowoczesnej edukacji i wysokiej jakości usług publicznych oraz niezawodnej infrastruktury technicznej.

Dzięki wysokiemu standardowi obsługi komunikacji publicznej, Gmina jest dobrze skomunikowana i łatwo dostępna, a wszyscy mieszkańcy bez przeszkód wykorzystują możliwości, jakie daje im sprawnie realizowana gminna polityka rozwoju. Zarówno mieszkańcy, jak i turyści chętnie korzystają z bogatej oferty kulturalno-rekreacyjnej oraz wspólnie dbają o jakość środowiska, które stanowi cenny zasób Gminy.

Rozpoznanie potrzeb oraz pojawiających się szans i możliwości ich zaspokojenia jest jednym z głównych komponentów polityki przestrzennej. Natomiast zaspokojenie zidentyfikowanych potrzeb lub realizacja przyjętych wizji najczęściej wiąże się z odpowiednim kształtowaniem struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru w powiązaniu z jego otoczeniem, czyli rozwoju jej poszczególnych węzłów i odpowiednich powiązań między nimi.

Określenie rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej ma na celu wskazanie zamierzeń, jakie należy realizować, aby osiągnąć ład przestrzenny. Jednocześnie niezbędne jest zachowanie komplementarności z dokumentami wyższego rzędu, m.in. z polityką przestrzenną wyrażoną w obowiązującym *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego*.

W nawiązaniu do powyższych rekomendacji określa się szczegółowe wytyczne polityki przestrzennej dla wszystkich elementów struktury przestrzennej, tj.:

1. Obszarów mieszkalnych:
 - 1.1. Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej;
 - 1.2. Promocja budowania przydomowych oczyszczalni ścieków;
 - 1.3. Zrównoważone gospodarowanie przestrzenią – w szczególności w zakresie przeznaczania terenów pod zabudowę mieszkaniową; zapobieganie antropopresji na terenach cennych przyrodniczo (przeciwdziałanie niekontrolowanej suburbanizacji i rozlewaniu zabudowy);
2. Terenów nauki, administracji, produkcji i biznesu:
 - 2.1. Niwelacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych i starszych w przestrzeniach publicznych;
 - 2.2. Przygotowanie, uzbrojenie w infrastrukturę techniczną i udostępnianie nowych terenów inwestycyjnych;
 - 2.3. Wyznaczanie przystanków i miejsc postojowych dla pojazdów komunikacji zbiorowej przy obiektach użyteczności publicznej (szkoły, przedszkola, urząd gminy);
3. Centrów usługowych, centrów kultury i kultu religijnego, innych obiektów infrastruktury społecznej:
 - 3.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych wymagających interwencji zgodnie z zapisami Gminnego Programu Rewitalizacji;
 - 3.2. Wspieranie inicjatyw społecznych związanych z utrzymaniem wysokiej jakości przestrzeni publicznych;
 - 3.3. Niwelacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych i starszych w przestrzeniach publicznych;
 - 3.4. Organizacja ścieżek edukacyjnych prezentujących walory przyrodnicze, zasoby historyczne i dziedzictwo kulturowe gminy;
 - 3.5. Ochrona bioróżnorodności i walorów środowiska naturalnego;
 - 3.6. Prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania degradacji środowiska;
4. Pasmowych i wyspowych komponowanych i nie komponowanych terenów zielonych: korytarzy rzek, obszarów uprawnych, lasów, plantów, bulwarów, parków, cmentarzy i ogrodów:
 - 4.1. Uporządkowanie i zagospodarowanie dostępnych terenów zielonych, uzupełnienie nasadzeń (drzew, krzewów, roślin ozdobnych) w przestrzeniach publicznych
 - 4.2. Zagospodarowanie terenów zielonych i wyznaczenie w nich miejsc sprzyjających zwiększeniu integracji społecznej wraz z rozwojem infrastruktury rekreacyjnej;
 - 4.3. Promocja rolnictwa ekologicznego i tradycyjnego;

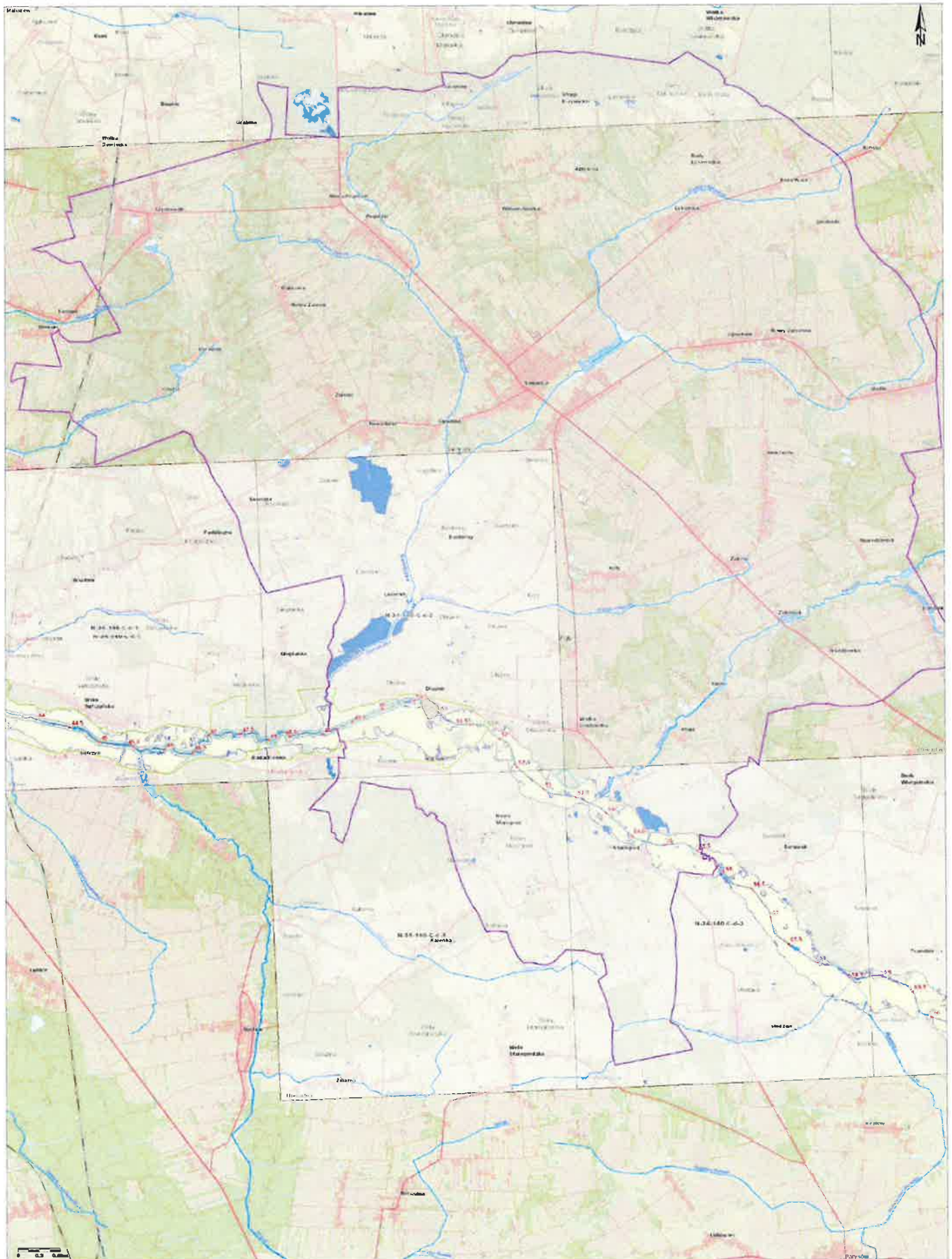
-
- 4.4. Wykorzystanie potencjału turystyczno-rekreacyjnego rzeki Świder – zagospodarowanie terenów przybrzeżnych;
 - 4.5. Ochrona zasobów przyrodniczych przed ich nadmierną zabudową i degradacją;
5. Systemów komunikacyjnych i transportowych:
 - 5.1. Stworzenie zwartej sieci ścieżek pieszo-rowerowych ułatwiającej przemieszczanie się po terenie gminy;
 - 5.2. Współpraca z sąsiednimi gminami w projektowaniu zintegrowanej sieci połączeń pieszo-rowerowych;
 - 5.3. Realizacja inwestycji drogowych kluczowych do rozwoju gospodarczego;
 - 5.4. Rozbudowa i poprawa stanu technicznego dróg i chodników;
 - 5.5. Uzupelnienie publicznej infrastruktury w urzędzenia lub wiaty do przechowywania i parkowania pojazdów jednośladowych;
 - 5.6. Rozwój wewnątrzgminnego transportu publicznego, zapewnienie połączeń komunikacji zbiorczej między wszystkimi miejscowościami i podnoszenie standardów obsługi;
 - 5.7. Zapewnienie zewnętrznych powiązań drogowych z najbliższymi miastami, układem dróg krajowych i z sąsiednimi gminami;
 - 5.8. Budowa stacji przesiadkowej na trasie kolejowej.

Polityka przestrzenna powinna stanowić płaszczyznę negocjacji pomiędzy potrzebami a realnymi możliwościami. Nadrzędną zasadą polityki przestrzennej jest **ustrojowa zasada zrównoważonego rozwoju**, oznaczająca taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje integrowanie działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności oraz obywateli zarówno współczesnego, jak i przyszłych pokoleń.

Załącznik nr 3 Mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego

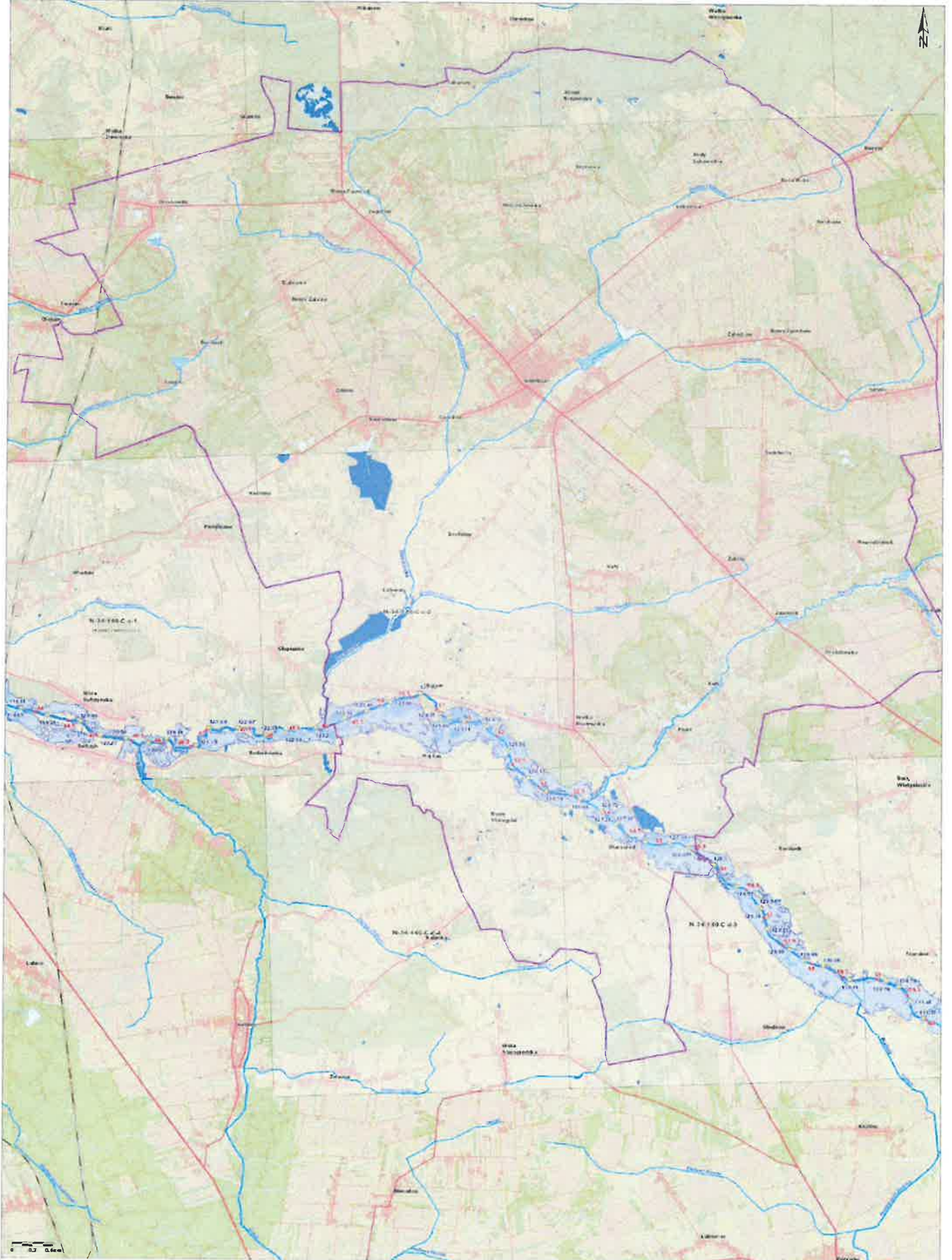
Mapa:
Mapy ryzyka powodziowego

Obszary na 100-letnich powodziach wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

Mapy zagrożenia powodziowego

Obszary, na których przewidywane wystąpienie powodzi jest wyższe i wynosi 10% (raz na 10 lat)

OBLAŚNIENIA ZNAKÓW

MAPA ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO

72.55 maksymalna rzędna zwierciadła wody

75,15 rzędna korony walu przeciwpowodziowego lub zapory bocznej

50 kilometr rzeki

obszar szczególnego zagrożenia powodzią

głębokość wody [m]

$h \leq 0,5$

$0,5 < h \leq 2,0$

$2,0 < h \leq 4,0$

$h > 4,0$

cieki naturalne i kanały

wody powierzchniowe

wal przeciwpowodziowy

zapora boczna

miejsce przełamania się wody przez wal przeciwpowodziowy lub zapora boczna

granica gminy

granica powiatu

granica województwa

granica państwa

granica gminy

MAPA RYZYKA POWODZIOWEGO

Potencjalne negatywne skutki dla środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej

klasy użytkowania terenu:

tereny zabudowy mieszkaniowej

tereny przemysłowe

tereny komunikacyjne

lasy

tereny rekreacyjno-wypoczynkowe

grunty orne i uprawy trwałe

użytki zielone

tereny pozostałe

wody powierzchniowe

zakłady przemysłowe:

instalacje mogące powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości

zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej

o kategorii działalności:

przemysł energetyczny

produkcja i obróbka metali

przemysł mineralny

przemysł chemiczny

gospodarka odpadami

inne rodzaje działalności

potencjalne ogniska zanieczyszczeń:

składowisko odpadów komunalnych

składowisko odpadów przemysłowych

składowisko odpadów mieszanonych

cmieniarz

oczyszczalnia ścieków

przeponownia ścieków

obszar szczególnego zagrożenia powodzią

kilometr rzeki

cieki naturalne i kanały

wal przeciwpowodziowy

zapora boczna

granica gminy

granica powiatu

granica województwa

granica państwa

granica gminy Siennica

Potencjalne negatywne skutki dla życia i zdrowia ludzi oraz wartości potencjalnych strat powodziowych

budynki mieszkalny w obszarze zagrożenia powodziowego (głębokość wody w m):

$\leq 2,0$

$> 2,0$

budynki o znaczeniu społecznym w obszarze zagrożenia powodziowego (głębokość wody w m):

$\leq 2,0$

$> 2,0$

oznaczenie budynku o znaczeniu społecznym:

Złb - żłobek, przedszk. - przedszkole, szk. - szkoła,

P - Jednostki Policji, rem. - jednostki ochrony przeciwpożarowej, SG - Jednostki Straży Granicznej,

szpil - szpital, san. - sanatorium, d. op. - dom pomocy społecznej, dom opieki, hospicjum,

c. har. - centrum handlowo-usługowe, H - hotel, d. wyp. - dom wypoczynkowy,

d. wych. - dom wychowawczy, z. kr. - zakład karny, zakład poprawczy, arezsy śledczy

wartość potencjalnych strat powodziowych [zł/m²]

obszary, dla których nie oblicza się strat

≤ 1

2 - 50

51 - 150

151 - 300

301 - 600

> 600

50 kilometr rzeki

obszar szczególnego zagrożenia powodzią

cieki naturalne i kanały

wody powierzchniowe

wal przeciwpowodziowy

zapora boczna

granica części miejscowości znajdującej się w obszarze zagrożenia powodziowego

granica miejscowości znajdującej się w obszarze zagrożenia powodziowego

granica gminy

granica powiatu

granica województwa

granica państwa

KALISZ 1380 nazwa miasta i szacunkowa liczba mieszkańców zagrożonych powodzią

Chotów 52 nazwa wsi i szacunkowa liczba mieszkańców zagrożonych powodzią

Rypinek 15 nazwa części miasta lub wsi i szacunkowa liczba mieszkańców zagrożonych powodzią

Spis rysunków, tabel i wykresów

<i>Rysunek 1 Mapa jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych w gminie Siennica</i>	11
<i>Rysunek 2. OSI problemowe</i>	19
<i>Rysunek 3. OSI bieguny wzrostu</i>	20
<i>Rysunek 4 Położenie gminy Siennica</i>	25
<i>Tabela 1. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych zlokalizowanych na terenie gminy Siennica</i>	12
<i>Tabela 2. Charakterystyka jednolitych części wód podziemnych zlokalizowanych na terenie gminy Siennica</i>	13
<i>Tabela 3. Profil socjo-demograficzny respondentów</i>	66
<i>Wykres 1. Czy uważa Pani / Pan, że Gmina Siennica jest dobrym miejscem do życia?</i>	67
<i>Wykres 2. Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby/chciałby Pani/Pan mieszkać?</i>	67
<i>Wykres 3. Spośród wymienionych elementów infrastruktury oraz oferty dostępnej na terenie Gminy Siennica, proszę określić jak ocenia Pan(i) ich aktualny stan/dostępność</i>	69
<i>Wykres 4. Co Pana/Pani zdaniem jest największą zaletą, mocną stroną, atutem Gminy Siennica?</i>	70
<i>Wykres 5. Co Pana/Pani zdaniem jest największą wadą, słabą stroną Gminy Siennica?</i>	71
<i>Wykres 6. Co Pana/Pani zdaniem należy zrobić (jakie przedsięwzięcie zrealizować), aby w Gminie Siennica żyło się lepiej?..</i> 72	
<i>Wykres 7. W jaki sposób ocenia Pani/Pan poszczególne elementy związane z rynkiem pracy na terenie Gminy Siennica?</i> 72	
<i>Wykres 8. Z zaproponowanych poniżej możliwych kierunków rozwoju Gminy Siennica proszę wybrać maksymalnie 2 kierunki, które jej władze powinny rozważyć jako najkorzystniejsze dla dalszego rozwoju gminy</i>	73

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Zerón Jurkowski

Rada Gminy w Siennicy ul. Mińska 33 05-332 Siennica

głosowanie	Uchwała w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Siennica na lata 2022-2032		
jednostka	Rada Gminy w Siennicy		
wynik	Głosowanie zakończone wynikiem: przyjęto		
data	29 grudnia 2022 r.		
typ	głosowanie jawne imienne	większość	zwykła

Podsumowanie

status	ilość	procent	status	ilość	procent
ZA	14	100 %	pula głosów	15	-
PRZECIW	0	0 %	oddanych głosów	14	93.33 %
WSTRZYMAŁO SIĘ	0	0 %	nieoddanych głosów	1	6.67 %

Wyniki imienne

lp	nazwisko	imię	głos
1	Broda	Robert	ZA
2	Czajka	Bartłomiej	ZA
3	Dąbrowska	Hanna	nieobecna
4	Jurkowski	Zenon	ZA
5	Kobyliński	Michał	ZA
6	Kot	Aleksander	ZA
7	Łojarczyk	Teresa	ZA
8	Majszyk	Stanisław	ZA
9	Pałdyna	Czesław	ZA
10	Pielasa	Andrzej	ZA
11	Soczewka	Monika	ZA
12	Soćko	Marek	ZA
13	Wawryniuk	Daniel	ZA
14	Wróblewska	Magdalena	ZA
15	Zgódka	Anna	ZA

